

ඉස්ලාමයේ සලාතයට මග පෙන්වීමක්

මා සලාතයේ යෙදුනා යේ ඔබට සලාතයේ යෙදෙන්න
(කඳව)

එම්. අබ්දුල් කරීම් ආබ්බේ

صلوا كما رأيتموني أصلي

م. عبدالكريم صاحب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ඉස්ලාමයේ සලාතයට මග පෙන්වීමක්

قال رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :

صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي

මා සලාතයේ යෙදුනා ජේ ඔබට සලාතයේ යෙදෙන්න
(හදිස්)

සංස්කරණය

එම්. අබ්දුල් කරීම් ඩාවිඩ්

ඉංග්‍රීසි පරිවර්තනය

ඉජාZස් බේගම් ඩාවිඩ්

සිංහල පරිවර්තනය

එම්. අයි. ඩී. ලතිෆ්

820

V පෙරවදන

1 වන පරිච්ඡේදය

- 1 වුව: (දෝෂනය) කිරීමට පෙරාතුට කළ යුතු දේ
- 1 සිරාක් (දැකැව් කුරු)
- 2 වුව: සදකා නිසියත් තැබීම
- 2 වුව: කිරීමේදී කළ යුතු ක්‍රියා
- 3 වුව: කිරීමේදී සලකා ඇති විශේෂ පහසුකම්
- 4 වුව: කිරීමෙන් අනතුරුව පාරාධනය කළ යුතු "දුආ"
- 5 තයම්මුම්

2 වන පරිච්ඡේදය

- 7 සලාත් ඉටු කරන වේලාවන්
- 10 සලාත් ඉටු කිරීම තහනම් කර ඇති වේලාවන්
- 12 සලාතය ඉටු කළ යුතු ස්ථානය
- 13 සලාතය සදකා වස්තු
- 14 සලාත් වර්ග

3 වන පරිච්ඡේදය

- 19 ඇකාන් පිළිබඳ කරා පුරත
- 22 මුඇකෂ්කිත්
- 22 ඇකාන්
- 25 අජර් සදකා වූ ඇකාන්

- 25 ඇකාන්චලව සරන්දීම
- 26 ඇකානකෙන් පසුව කියනු ලබන දරුද්
- 27 ඇකාන් සදහා වූ දුභාව
- 28 ඉකාමත්

4 වන පරිච්ඡේදය

- 30 සුත්තං
- 30 කිඛලා
- 31 නිසියත් (වේතනාව)
- 31 තක්කිච්ච තන්චීමා
- 33 ආතිකා සුරතයව පෙරවූ උසුචීම
- 35 ත'චුච්ච
- 35 තස්මිතන්
- 36 ආතිකා සුරතය
- 38 ඉමාමී පසුපස සිට ආතිකා පාරායනය කිරීම
- 39 ආමීන්
- 41 ආතිකා සුරතයෙන් පසුව වූ උසුචීම
- 44 රුකුඋ
- 44 රුකුඋ හිදී උසුරන දුභාවත්
- 47 කචීමාන් (රුකුඋ වලින් පසුව සිටිනැනීම)
- 48 කචීමා හි උසුරනු ලබන දුභාව
- 49 පලමු සරදාව
- 50 සරදාහි උසුරනු ලබන දුභාව
- 53 ජලයා (සරදා දෙකක් අතර වාඩිවීම)
- 53 දෙවන සුඤ්ඤය
- 54 ජලයා ඉ - ඉස්තරහාත් (ච්චේකයට වාඩිවීම)

54 දෙවන රක්ෂාතය

54 තෘතීය

55 තුන්වන රක්ෂාතය සඳහා නැගිට සිටීම

57 සලාත් අලුත් නම් වලින් පසුව උසුරන දුභා (දරාද)

60 සලාතය අරභයා කිරීම

61 සලාම් කීමෙන් පසුව උසුරන දුභාරය

5 වන පරිච්ඡේදය

64 විත්ත නැමදුම

65 විත්ත සලාතයේ රක්ෂාතයන් ප්‍රමාණය

66 විත්ත සලාතය සඳහා වූ වේලාව

67 විත්ත සලාතය ඉටුකරණ පිළිවෙල

68 විත්ත සලාතයේ කුණුත් දුභාර

70 කුණුත් දුභාර

72 ජුමුභා සලාතයට සහකාගිවීමේ වැදගත්කම

73 ජුමුභා සලාතය සඳහා පිරිසිදුවීමේ වැදගත්කම

74 ජුමුභා සඳහා කල්වේලා ඇතිවීමේ වැදගත්කම

74 ජුමුභාරට පෙර නැමදුම

75 කුත්බා දේශනයට සරන් දීම

76 ජුමුභා සලාතය

77 ජුමුභා සලාතයෙන් පසුව ඉටු කරන නැමදුම

79 ඊද් සලාතය

81 ජනාදා සලාතය

90 ගමනක් ගමන් පිරිසිදු සලාතය ඉටු කිරීම

සෙරරරුන

සලාතය යන වීභයය සම්බන්ධයෙන් අරාබි සහ උරු සාමාජිකයන් ලියවී ඇති ග්‍රන්ථ රාශියකි. මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලුම් වහන්සේ ගේ ඉගැන්වීම් අනුව සලාතය ඉටු කළ යුතු ආකාරය ඒවායෙහි විස්තරාත්මකව සහ පැහැදිලි ලෙස දක්වා ඇත. එහෙත් අවාසනාවකට මෙන් මෙම මාතෘකාව උඩ විස්තරාත්මකව හා පැහැදිලි ලෙස ඉංග්‍රීසියෙන් ලියවී ඇති පොත් පත් වල සංඛ්‍යාව අල්පයකි. එම ග්‍රන්ථයෙහි දක්නට ලැබෙන ප්‍රධාන දුර්වලකම් තුනක් ඇත. පළමුවෙන්ම, සලාතය සම්බන්ධයෙන් ඉංග්‍රීසියෙන් රචිත පොත් පත් බොහොමයක් ප්‍රධාන අංගයන් සවිස්තරාත්මකව දැක්වීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොවන අන්දමට සංක්ෂිප්තව ලියා ඇති අතර තවත් සමහරක් ප්‍රධාන අංගයන් පහසුවෙන් අවබෝධකර ගැනීමට අපොහොසත් ආකාරයට බෙහෙවින්ම සවිස්තරාත්මකව ලියවී ඇත.

දෙවනුව, සලාතය සම්බන්ධයෙන් මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලුම් වහන්සේගේ සුන්නාවන් හරිශාකාරව අන්තර්ගතවී නොතිබීම සහ ඇතැම් ග්‍රන්ථවල මුලාශ්‍රය පිළිබඳව කිසිදු සඳහනක් දක්වා නොතිබීම. තෙවනුව, පොත් පත් වලින් බහුතරයක්ම ලියා ඇත්තේ එක් එක් ශුරා කුලයන්ට උචිතවන පරිදිය. එම හේතුව නිසා ඇතැම්වන් ඒවා අනුගමනය කිරීමට මැලි කමක් දක්වති.

මෙම අඩු ලුහුඬුකම් ගැන සැලකිලිමත් වූ අපි මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලුම් වහන්සේ ගේ ඉගැන්වීම්වලට අනුකූලවනයේ වඩාත් කෙටි නොවූවත් වඩාත් දිගු නොවූවත් සාමාන්‍ය ප්‍රමාණයේ ග්‍රන්ථයක් සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සපුරාලීම සඳහා මෙම පොත පිළියෙල කළෙමු. මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලුම් වහන්සේ මෙසේ ඊදාලක.

“මා සලාතය ඉටු කරන ආකාරයට ඔබත් සලාතය ඉටු කරන්න”

මෙවන් ශ්‍රත්වයක් ව්‍යාකූල නොවනාකාරයට සරල අන්දමින් වීඝන සිංදුලක්ම දක්වන එකක් විය යුතුය. එසේ වූ විට නිරසේ දී මෙන්ම ගමන් බිමන්වල යෙ සිටින අවස්ථාවක දී වුවද මෙය කියවා මනා අවබෝධයක් ලබාගත හැකි වන්නේය. විශේෂයෙන්ම ඉස්ලාම් දහම අවතීන් වැලඳගත් අයගේ සහ තරුණ කොටස්වල ප්‍රයෝජනය සඳහා මෙවැනි ශ්‍රත්වයක් රචනා කිරීමේ අවශ්‍යතාවය අපි දුටුවු. අපේ පාඨක සහෝදර සහෝදරියන්ගේ පහසුව සඳහා මෙම ශ්‍රත්වය ලිහිල් සරල බසින් ඉදිරිපත් කිරීමට සෑම උත්සාහයක්ම දරා ඇත. සලාතය පිළිබඳව ලියවී ඇති වීඩියෝ ශ්‍රත්වවල සම්මත සලාත වීඩියෝ ක්‍රමවල නොයෙක් නොයෙක් වෙනස්කම් ඇතැම් අවස්ථාවල දක්නට ලැබෙන බව අපේ පර්යේෂණවලදී අපට අවබෝධවී ඇත. එවන් අවස්ථාවලදී මේවා මැනවින් පැහැදිලිකර ගැනීම සඳහා අපි මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම්* වහන්සේ ගේ ප්‍රචලිත හදිසයන් මුලාශ්‍රය කර ගත්තෙමු. අපි එසේ කළේ නිර්වචන මුස්ලිම්වරුන් විසින් ව්‍යාකූල වූ කරුණක් වියදා ගැනීම සඳහා මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම්* වහන්සේ ගේ හදිස සහ ආදර්ශයන් උපයෝගී කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වූ කරුණක් වන බැවිනි. අල්ලාහ්ගේ ආධාර උපකාරය නොමැතිව අපට මෙවන් වැඩ කොටසක් ඉටු කළ නොහැකි බැවින් මෙම කාර්යය ඉටුකිරීමෙහිලා අල්ලාහ්තආලාගේ සහාය අපි පතන්නෙමු.

අවධාන වශයෙන්, මෙම පොත අධ්‍යයනය කර ඒ අනුව සලාතය ඉටු කිරීමට වෙර දරණ මෙන් අපි අපේ සහෝදර සහෝදරියන්ගෙන් ඉල්ලා සිටිමු. මෙහි අඩංගු යමක් ඔබ පිලිනොගන්නේ නම් සහ මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම්* වහන්සේ ගේ පුත්තාවන්ට පවතැනියි සිතන්නේ නම් ඒ කෙරෙහි අපේ අවධානය යොමු කරන්නේ නම් කෘතඥවෙමු.

මුහම්මද් අබ්දුල් කරීම් ඩාකිබ්.

1 වන පරිච්ඡේදය

වූඵ: (දෝචනය) කිරීමට පෙරාතුව කළ යුතු දේ

යමෙකුට මුත්‍රා කිරීමට හෝ මළ පහකිරීමට ඇත්නම් එම ගරීට කාතින් ඉටුකර දෝදා පටිතුකර ගැනීමෙන් පසුව වූඵ: කළ යුතුය.

සිවාක් (දැහැටි කුරු)

වූඵ: කිරීමට පෙරාතුව දත් මැදීම හොඳ පුරුද්දකි. මෙසේ කිරීමෙන් අපිරිසිදු දත්වලින් හටගන්නා නොයෙකුත් රෝග වලක්වාගත හැකිය.

ආසිෂා (රලු) තුම්භ වීසින් වාර්තා කරනු ලබ ඇති හදිසයක් අනුව නම් *සල්ලල්ලානු අලෙහි ටසල්ලේ* වහන්සේ මෙසේ වදාලා ඇත :-

”සිවාකයක් (දත් මදින දඩු කැබැලුමක්) පාවිච්චි කිරීමට මුඛය පිරිසිදුව නම් ගැනීමේ මාධ්‍යයක් වන අතර එය අල්ලාහ්තආලා සතුටු කිරීමේ කාය්‍යයක්ද වේ.”

(අහමද්, දාර්මි සහ නිසාසි)

මුහම්මද් නම් *සල්ලල්ලානු අලෙහි ටසල්ලේ* වහන්සේ මෙසේ ද වදාලන :-

”එය මගේ ජනතාවට මදක් අපහසු කාය්‍යයක් යයි මට හැඟී නොගියේ නම් මා මවුනට සැම නැමදුම්කට පෙර එනම් වූඵ: දෝචනයට පුරමි දත් මදින ලෙස නියම කරමි”

එම නිසා මුස්ලිම්වරු සැමවිටම අල්ලාගැනීමේ දුකට මුහුණ දීමට මුදුන්පත් කිරීමට උත්සාහ කළ යුතු ය.

ඉර්: දෝවනය සදහා නියමය තැබීම (වේතනාව ඇති කර ගැනීම)

ඉර්: දෝවනය කිරීමට පෙර ඒ සදහා නියමය තැබිය යුතුය. එම නියමය (වේතනාව) සිතෙහි ඇති කර ගත යුතු ය. එය සිතෙහි ඇති කර ගත යුතු වේතනාවක් මිස දිවෙන් උච්චාරනය කරනු ලබන ක්‍රියාවක් නොවේ. නියමයක් වනදෙසින් ප්‍රකාශ කිරීම නම් සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වචනා සේ විසිද අනුමත කර නොමැත. ඊලඟට :-

○ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
”බිස්මිල්ලා හිර්-රහ්මා හිර්-රහිම්”

”මහා කාරුණික පරම දයාබර අල්ලාගැනීමේ නාමයෙන් ආරම්භ කරමි”

යන වචන උසුරීමත් සමඟ ඉර්: දෝවනය ආරම්භ කළ යුතුය.

ඉර්: කිරීමේදී කළ යුතු ක්‍රියා

1. මැණික් කවුරු දක්වා දෙඅත් සේදීම. මෙහිදී අදාල කොටසෙහි සෑම තැනකම ජලය තැරවීමට බවට එක බලා ගත යුතු ය.
2. දකුණු අතින් ජලය ගෙන කට සේදීම.
3. දකුණු අතින් ජලය ගෙන එය නාසය තුලට යවා පිටකිරීම මගින් නාසය පිරිසිදු කිරීම.

4. මුහුණ සේදීම, දෙකන් දෙක අතරේ සහ නලලේ සිට නිකට දක්වා ඇති කොටස සම්පූර්ණයෙන් සේදිය යුතුය.
5. දෙඅත් වැලඹීම දක්වා සේදීම. මෙය දකුණු අත පළමුව සේදීමෙන් ආරම්භ කළ යුතු ය.
6. හිසෙහි ජලය තැවීම. මෙහිදී ඇඟිලිවලට ජලය ගෙන නලලේ සිට හිසේ පිටුපස බෙල්ලේ ඉහල කොටස දක්වා ඇඟිලි යවා නැවත එම ඇඟිලි ආපසු නලල දක්වා ඇදිය යුතු ය.
7. දෙකන් පිරිසිදු කිරීම. ජලය තැවරා දබරැහිලි තුඩු කන් ඇතුලට යවා කනේ නැමී ඇති කොටස් අතරේ කරකවමින් මහපවැහිලි පිටුපස පහත කෙලවරේ සිට ඉහලට ගෙන ආ යුතු ය.
8. දෙපා වළලුකර දක්වා සේදීම (පළමුව දකුණු පාදය) මෙහි දී පාදයේ සෑම තැනකම විශේෂයෙන් ඇඟිලි අතරේ ජලය තැවරිය යුතු ය.

චුළු: කිරීමේදී සලකා ඇති විශේෂ පහසුකම්

දෙපයද සෝදා චුළු: කිරීමෙන් අනතුරුව පා මේස් පැලදගෙන සිටි අයෙකුට නැවත චුළු: කිරීමේදී දෙපා සේදීම තෙත් අත්වලින් මේස් දෙක ඇතිල්ලීමට අවසර දී ඇත. මෙම අවසරය සාමාන්‍යයෙන් චුළු: කිරීමෙන් පසුව ඉදිරි පැය 24 ක කාලයකටද සංචාරයක යෙදී සිටින අවස්ථාවකදී දින තුනක කාලයකටද බල පැවැත්වේ. මෙම කාල සීමාව ඉකුත් වීමෙන් පසුව දෙපා සේදිය යුතු ය. තවද චුළු: කිරීමේදී සිරුරේ සේදිය යුතු වූ තැනෙක තුවාලයක් තිබේ නම් සහ එම ස්ථානය සේදීම හානිදායක නම් එම තුවාලය මතුපිටින් ඇති වෙලුම් පටිය තෙත් අතින් පිස දැමීමට අවසරය ඇත.

මුහුරා බින් සුබින් මෙසේ වාර්තා කරයි :-

”නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ පූර්ව: කිරීමෙන් පසුව සිය පා මේස සහ මීරිවැඩි සහල තෙත් අත්වලින් පිය දැමූහ.”
(අහමඩ්, කිර්මීද්, අබුදාවූද් සහ ඉබ්නිමාජා)

නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ විසින් පූර්ව: කිරීමේදී කළ යුතු ඉහත සඳහන් ක්‍රියා සිටුල්ලක්ම වරක්, දෙවරක් හෝ තුන්වරක් කර ඇත. එහෙත් හිස ජලයෙන් පිරිමැදීම සහ කන් පිරිසිදු කිරීම පමණක් එක් වර බැගින් කර ඇත. එම නිසා සේදිය යුතු සෑම තැනකම ජලය තැටරෙන ලෙසට මෙම ක්‍රියා අතට වරක්, දෙවරක් හෝ තුන් වරක් කළ හැකි ය. අමීර් බින් සුහෙයිබ් තුමා තමන්ට සිය පියා විසින් ඔහුගේත් පියාගෙන් දැනගැනීමට ලැබුණු නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේගේ කිහිපයක් මෙසේ උපුටා දක්වයි.

”යමෙක් පූර්ව: කිරීමේදී කළ යුතු යම් ක්‍රියාවක් තුන් වරකට වැඩියෙන් කළහොත් ඔහු විසින් වරදක් හා රිහි උල්ලංඝනය කිරීමක් සිදුකර ඇත.”
(නිසායි, ඉබ්නි මාජා)

පූර්ව: කිරීමෙන් අනතුරුව පාරායනය කළ යුතු ”දුඅ”

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا
عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. (مسلم).

**”අෂ්හදු අන් ලාඉලාහ ඉලාහිල්ලාහු ටස්ලුහු ලා මරිකලහු ටඅෂ්හදු අන්හ
මුහම්මදුන් අබ්දුහු ටරසූලහු”**

”අල්ලාන්තආලා හැර අන්කිසි දෙව් කෙනෙක් නොමැති බවට මම කාසම් දරමි.

මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් ටහන්සේ ඔහුගේ හැත්තාත්
දුතතාත් බවටද මම කාසම් දරමි”

(මුස්ලිම්)

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ (ترمذی).

අල්ලාහුමී මජ්ලිහි මිනත්තව්වාබින ටජ්ලිහි මිනල් මුතතන්හිරින්

”ආ අල්ලාන් ටාසයෙන් මුද්ටතු ලබන්තන්ගෙන් අයෙකු බවට මාද ටත් කරනු
මැනව. තවද ටරිශුද්ධත්වට ටත් ධුරන්ගෙන් අයෙකු ලෙස මා ටත් කරනු
මැනව.”

(තිර්මිද්)

තයම්මුම්

ජලය සොයාගත නොහැකි අවස්ථාවේදී හෝ බිම්ම පමණක් ප්‍රමාණවත් ජලය
ස්ථල්පයක් තිබෙන අවස්ථාවකදී හෝ වතුරින් සේදීම සොබාදාව නානිකරවූ
අවස්ථාවකදී හෝ තයම්මුම් (දුර්ලි සහිත පස්වලින් පිරිසිදු කරගැනීම) කළ යුතු
ය. අල්කුර්ආනාය සහ හදිස් අනුව අනුගමනය කළ යුතු පිළිවෙත මෙසේ දැක්වේ

”ජලය නොලදහොත් පිරිසිදු පස සොයා එයින් තොර මුහුණුද අත්ද පිය දළුද,
අල්ලාන් තොර අපහසුතාවයකට ටත් කිරීමට අදහස් නොකරන්නේය. එහෙත්
තොටට ඔහු කෙරෙහි කාතතුණ සැලකීමට හැකිවනු ටත් තොර ටවිතු කිරීමටද
ඔහුගේ ආකීර්වාදය තොර කෙරෙහි සම්පූර්ණ කිරීමටද අදහස් කරන්නේ ය.”

(සුරාට - මාඉදා 5 : 6)

මෙම කවඳුන්ත සදහා පස ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට සදහා අල් කුර්ආනායෙන්
අවසර දී ඇත.

ක්‍රියා පිලිවෙල

1. සිතෙන් නිසිවත් තබන්න.

2. අල්ලාගැනීමේ නීතින් ආරම්භ කරන්න.

3. පිරිසිදු පස්, දුර්ලභ හෝ ඒවා අඩංගු බත්ති, ගල වැනි ද්‍රව්‍ය මත දෙඅත්වල ගසා අත්වලට පිඹ දෙඅත්ලෙන් මුහුණ පිරීමැද ඊලඟට වම් අත්ලෙන් දකුණු අතද දකුණු අත්ලෙන් වම් අතද පිරීමදින්න.

(බුනාරි සහ මුස්ලිම්)

4. පුළු: දෝවනය අවසානයේ සදහන් කර ඇති දුආ පාරාධනයෙන් මෙය අවසන් කරන්න.

සැලකිය යුතුයි.

කීර්තිධර විද්වතුන්ගේ වාර්තා අනුව වැලමිට, උරහිස් සහ කිහිලිද මෙයට ඇතුලත් වේ. එහෙත් වඩාත් ශෝභාවන්ගේ ඉහත දැක්වෙන ක්‍රියා පිලිවෙතය.

2 වන පරිච්ඡේදය

සමාජ වර්ග සහ ඒවා ඉටු කළ යුතු වේලාව, ස්ථානය සහ ඇදිය යුතු වස්තු

1. සමාජ ඉටු කිරීමේ වේලාවන්

සෑම සමාජයක්ම නියමිත වේලාවේදී හෝ නියමිත කාලසීමාව ඇතුළතදී ඉටු කළ යුතු ය. කිසිදු සමාජයක් නියමිත වේලාවට පෙර ඉටු කළ නොහැක. දිනාභව පස් වේලක් අනිවාර්යයෙන්ම සමාජ ඉටු කළ යුතු ය.

ආර්ථික සමාජය

ආර්ථික සමාජය සමාජය සඳහා වූ කාලය අවසන් සිටි හිරු උදාවන තෙක් වේ.

මුහුණ සමාජය

මුහුණ සමාජය සමාජය සඳහා වූ කාලය හිරු මුදුන්වී එය බැසීමේ පිටරට ආරම්භ කරන වේලාවේ සිට මසී උච්චතය සෙවනැල්ලේ ප්‍රමාණය එම උච්චතයේ ප්‍රමාණයට සමානවන තත්වයට පත්වන අවස්ථාව තෙක්වේ.

ආබර් බන් අබ්දුල්ලා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි :-

මලාලිකා පිබ්ලිල් (අලෙ) නම් සල්ලුල්ලානු අලෙහි වසල්ලම් වනන්සේ වෙත පැමිණ "නැහිට මුහුණ නැමුම ඉටුකරන්න" යනුවෙන් පැවසුවේය. ඒ අනුව නම් සල්ලුල්ලානු අලෙහි වසල්ලම් වනන්සේ හිරු මුදුන්වී බැසීමේ පිටරට ආරම්භ කරන වේලාවේ මුහුණ නැමුම ඉටුකළ යුතුය.

නැවත මලාලිකා පිබිලිල් (අලෙ) අසර වේලාවෙහි පැමිණ "නැගිට අසර නැමදුම ඉටු කරන්න" යනුවෙන් පැවසුවේය. එවිට නම් සල්ලල්ලානු අලෙහි ටසල්ලේ වහන්සේ නැගිට සෑම දෙයකම සෙවනැල්ල සම ප්‍රමාණයට පත්ව අවස්ථාවෙහි අසර නැමදුම ඉටුකළ සේක.

නැවත ඊළඟ දින ද පිබිලිල් (අලෙ) නම් සල්ලල්ලානු අලෙහි ටසල්ලේ වහන්සේ වෙත පැමිණ "නැගිට ලහර නැමදුම ඉටු කරන්න" යනුවෙන් පැවසුවේය. එවිට සෑම දෙයකම සෙවනැල්ල සම ප්‍රමාණයට පත්වන අවස්ථාවෙහි නම් සල්ලල්ලානු අලෙහි ටසල්ලේ වහන්සේ ලහර නැමදුම ඉටු කළ සේක. නැවත පිබිලිල් (අලෙ) අසර වෙලාවෙහි පැමිණ "නැගිට අසර නැමදුම ඉටු කරන්න" යනුවෙන් පැවසුවේය. එවිට නම් සල්ලල්ලානු අලෙහි ටසල්ලේ වහන්සේ නැගිට සෑම ද්‍රව්‍යයකම සෙවනැල්ල එම ද්‍රව්‍යය මෙන් දෙගුණයක් දික්වී ඇති වේලාවෙහි අසර නැමදුම ඉටුකළ සේක.

මේ අසුරා නොකඩවා දින දෙකක් නම් සල්ලල්ලානු අලෙහි ටසල්ලේ වහන්සේ සමඟ 10 වතාවක් නැමදුම ඉටු කිරීමෙන් පසුව පිබිලිල් (අලෙ) මෙම නැමදුම මෙහි වේලාවන් දෙක අතරතුර පිදුකළ යුතුයයි පැවසුවේය. නැමදුම් ඉටු කළ යුතු වේලාව සම්බන්ධයෙන් වූ හදිසයන්ගෙන් මෙය වඩාත්ම පිලිගත හැකිවූ එකය යන්න අහමයි, නසායි,තිර්මිදි සහ මුහාරි වාර්තා කරති.

සලාත් සම්බන්ධයෙන් ලියවී ඇති බොහෝ පොත්පත්වල ලහර නැමදුම අවසන්වන වේලාව සහ අසර නැමදුම පවත් ගන්නා වේලාව යම් ද්‍රව්‍යය මෙන් දෙගුණයක් දික්වූ කාලය යනුවෙන් දක්වා ඇත. එහෙත් පිබිලිල් (අලෙ) පුරම දිනයේ පැමිණ නම් සල්ලල්ලානු අලෙහි ටසල්ලේ වහන්සේට යම් ද්‍රව්‍යයක සෙවනැල්ල එම ද්‍රව්‍යයේ ප්‍රමාණයට සමානව පවතින වේලාවෙහි අසර නැමදුම

ඉටු කරන ලෙස දන්වා සිටී. ඉහත දැක්වූ හදිසයට මෙය පටහැනිවේ. මෙයින් පෙනී යන්නේ එය ලුහුණු නැමැදුම ඉටු කළ හැකි වේලාවේ අවසානය බවයි. මුස්ලිම් උමමාවේ උලුමාරුන් සියළු දෙනාම, කිසිදු නැමැදුමක් නිමවීම වේලාවට පෙර ඉටු කළ නොහැකි බව ඒකමතිකව පිලිගන්නා බව අපි දැනටමත් දැනසිටින්නෙමු.

අසර් සලාතය

අසර් හෙවත් සරස් භාගයේ සලාතය සඳහා වූ කාලය යම් දුර්වලතාවයකට පත්වීමෙන් පසුව සමානව වේලාවේ සිට ආරම්භ වී හිරු බසින වේලාවට මොහොතකට පෙර අවසන් වේ.

සුය්ය්‍යා කහ වීමට පෙරාතුව අසර් නැමැදුම ඉටු කිරීම වඩා සුදුසුය. කහ පැහැය ගැන්වීමෙන් පසුව අසර් නැමැදුම ඉටු කිරීමට අවසර ඇතත් එතෙක් ප්‍රමාද වී අසර් නැමැදුම ඉටු කිරීම නම් සල්ලුල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වගන්තියේ ප්‍රධාන නොකළහ. මේ වේලාවට නැමැදුම ඉටු කරන්නේ කුහකයින් (මුනාසික්) යයි උන්වහන්සේ සඳහන් කළ සේක.

ම:රිබ් සලාතය

ම:රිබ් සලාතය සඳහා වූ කාලය හිරු බැස මොහොතකින් ආරම්භවී සැරූ ආලෝකය පහවීමත් සමගින් අවසන්වේ.

ඉෂා සලාතය

ඉෂා සලාතය (රාත්‍රී නැමදුම) සඳහා වූ කාලය සැදූ ආලෝකය පහවීමත් සමඟ ආරම්භ වී, මධ්‍යම රාත්‍රියට මොහොතකට කලින් අවසන් වේ. මෙම සලාතය මධ්‍යම රාත්‍රියට පෙරාතුව ඉටු කිරීම වඩාත් යෝග්‍ය නමුත් අවසම තෙක් ඉටු කිරීමට අවකාශ ඇත.

සැලකිය යුතුයි

දේශගුණික හේතූන් නිසා වලාකුළුවලින් බර අතසේ නිතරම පුයෑයා පැහැදිලිව දක්නට නොලැබෙන ටට්ටල නැමදුම ඉටුකළ යුතු නිශ්චිත වේලාවන් දැක්වෙන කාල සටහන් අනුව සලාතය ඉටු කිරීම ප්‍රඥාගෝචරය.

සලාතය ඉටු කිරීම තහනම් කර ඇති වේලාවන්

උක්බා බන් ආමීර් තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි:-

අල්ලාගේ දුතයාණන් විසින් අපට සලාතයන් ඉටු නොකළ යුතු සහ මියගියවුන් භූමදානය නොකළ යුතු කාලපරිච්ඡේදයන් තුනක් සඳහන් කර ඇත.

(I) උදෑසන හිරු උදාවීම ආරම්භවී එය ඉහලට පැමිණෙන තුරු වූ (විනාඩි 18 ක පමණ) කෙටි කලය.

(II) හිරු මුදුන් වූ අවස්ථාව (ඉතාමත් කෙටි කාලයකි)

(III) හිරු බැසීමට ආසන්නව හිරු බැස යනතුරු වූ කාලය.

නඡල් සලාතය ඉටු කිරීම තහනම් කර ඇති වේලාවන්

(1) අඩු සහිද් අල් කුද්රි (රලි) කුමාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් ටහන්සේ මෙසේ වදාරා ඇත :-

”අර්බ සලාතයෙන් පසුව හිරු උදාවන තෙක් හෝ අර්බ සලාතයෙන් පසුව හිරු බසිනාතෙක් හෝ කිසිදු සලාතයක් ඉටු කළ නොයුතු ය.”
(බුහාරි සහ මුස්ලිම්)

මෙම වේලාවේ ඉටු කිරීම තහනම් කර ඇත්තේ නඡල් සලාතය පමණි. එහෙත් අතපසුවූ අර්ල් සලාතයක් ඉටුකළ හැකි ය. පහත දැක්වෙන හදිසය උඩ මුස්ලිම් උමමාවේ බොහෝ උලමාර්වරු අර්බ සහ අර්බ සලාතයන්ට පසුව අතපසුවූ අර්ල් සලාතයන් ඉටුකරීමට අනුමැතිය දී ඇත. මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් ටහන්සේ මෙසේ වදාලන :-

”කෙනෙකුට යම් සලාතයක් ඉටු කිරීමට අමතක වුවහොත් එය මතක් වූ වීඛෙක ඉටු කළ යුතු ය.”
(බුහාරි සහ මුස්ලිම්)

(11) අර්ල් නැමදුම සදහා ඉබාමත් කීමෙන් පසුව නඡල් සලාතය ඉටු කළ නොහැක. අඩු හුරෙයිරා වාර්තා කරන අන්දමට නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් ටහන්සේ මෙසේ වදාරා ඇත :-

”ඉබාමත් කීමෙන් පසුව එම ඉබාමතය කියනු ලැබූ අර්ල් සලාතය හැර අන් කිසි (නඡල් හෝ සුන්නත්) නැමදුමක් වලංගු නොවේ.”
(අහමඩ් සහ මුස්ලිම්)

(ආ) ස්ථානය ආරක්ෂා සහිත විය යුතු ය "ආරක්ෂාව" යනුවෙන් මෙහිදී අදහස් කරනුයේ නැමදුම් කරන තැනැත්තාට යමෙකුගෙන් හෝ යමකින් සිං නැමදුමට බාධා ඇතිවීමෙන් වැලකීම වේ.

(ඇ) ජනයා එකා මෙකා යන හා ගැටසෙන මහා මානී උදික වේදිකා වැනි ස්ථානවල නැමදුම ඉටු කිරීමෙන් අන් අයගේ ගමන් බිමන්වලට බාධා ඇති වන බැවින් එවැනි ස්ථානවල නැමදුම ඉටු කිරීමෙන් වැලකිය යුතු ය.

(ඈ) බයිකුල්ලාන් වේ (ක:බාවේ) වහල මත නැමදුම ඉටු කිරීම තහනම් ය.

(ඉ) මිනිවලක් මත හෝ මිනි වලකට මුහුණලා නැමදුම් කිරීම තහනම් ය.

3. සලාතය සඳහා වස්තු

පිරිමි

(I) පිරිමින් සඳහා වූ ඇඳුම ශරීරයේ පෙකනියේ සිට අඩු තරමින් දැනතිස තෙක් වැසෙන සේ සකස් වී තිබිය යුතු ය.

(II) උරහිස් ආවරණය වී තිබිය යුතු ය.

(III) පිරිමින් පෙකනිය සිට දැනතිස දක්වා වූ පෙදෙස සහ උරහිස් ආවරණය වන සේ එක් වස්තුවක් පිලියෙල කර ගත හැකි නම් එම වස්තුව ඇඳ සලාතය ඉටු කළ හැකි ය. උරහිස් නොවැසෙන සේ පිලියෙල වූ තනි ඇඳුමක් සහිතව සලාතය ඉටු කළ නොහැකි ය.

(බුහාරි සහ මුස්ලිම්)

එහෙත් වස්තූය උරහිස ආරරණය කිරීමට තරම් දික් නොවුවහොත් යටත් පිරිසෙයින් සිරුරේ පෙකනියේ සිට දැනගිස් දක්වාට කොටස ආරරණය වී තිබියයුතු ය.

ස්ත්‍රීන්

සලාතයන් ඉටුකරන අරස්ථාවේදී ස්ත්‍රීන් තම අත්ල (මැණික් කවුට දක්වා) සහ මුහුණ හැර ගරිරයේ අත් සිගඵම ස්ථානයන් ආරරණය කර ගත යුතු වන්නේ ය. වීනීච්ඳ පෙනෙන ඇඳුමින් යුතුව ඉටු කරනු ලබන සලාතයන් වලංගු නොවන්නේ ය. තරඳ සිරුරේ කැබරුච වීඳකා දක්වන ඇඟට තඳටු ඇඳුම් ද චාවච්චි නොකඳු යුතු ය.

4. සලාත් වර්ග

(අ) ණර්ලු හෙටත් අනීචාය්චු සලාතය වේ. චිස්චාස කරන සෑම කෙනෙක් චිසින්ම දිනකට පස් වතාවක් අනීචාය්චු සලාතය ඉටු කළ යුතු යයි අල්ලාක්තආලා අපට චිධානය කර ඇත. අනීචාය්චු සලාතයන් පහෙන් එකක් හෝ ඉටු නොකර සිචීම බරපතල හා දඬුවම් ලැබිය යුතු වරදක් වේ.

(ආ) නණල් සලාතය

මෙය නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි චසල්ලම් වහන්සේ චිසින් චියේම හා චියේම නොවු අරස්ථාවන්හි ණර්ලු සලාතයන්ට පෙර හෝ පසුව ඉටු කරනු ලැබූ සුන්නත් සලාත වේ. උන්වහන්සේ චිසින් මුස්ලිම් වරුන්ට ඉටු කරන ලෙස උනන්දු කරනු ලැබූ සලාතයන්ද මෙයට ඇතුලත්වේ.

නඡල් නැමදුම ඊර්ග තුනකට බෙදිය හැකි ය :-

(I) සුන්නත් මුඅක්කදා (බලකරන ලද සුන්නත්)

මේවා මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ විසින් අවධාරණය කරනු ලැබ ඇති සහ උන්වහන්සේ විසින් නිතිපතාම ඡර්ල සලාතයන්ට පෙරාතුව හෝ පසුව ඉටු කරනු ලැබු සලාතයන් වේ.

(II) කසිබ් මුඅක්කදා (බල නොකරන ලද සුන්නත්)

මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ විසින් ඇතැම් අවස්ථාවලදී ඉටු කරනු ලැබූ සලාත

(III) නිෆ්ල සලාතය (අතිරේක)

මෙය අතිරේක සලාතයකි. මෙය ඉටුකළහොත් පිං ලැබෙන අතර ඉටු නොකිරීම පරක් නොවේ. විශ්වාස කරන්නාව ඇති අවකාශ හා හැකියාව අනුව මෙය ඕනෑම අවස්ථාවක ඉටු කළ හැකි ය. අනිවාය් සලාතයන්හි සිදුවූ සුඵ අඩු පාඩුකම් හා දෝෂයන් පිරිමසාලනු සදහා නඡල් නැමදුම ඉටු කිරීමට නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ විසින් විශ්වාස කරන්නවුන් උනන්දු කර ඇත.

5. පස්වේලේ අනිච්ඡා සලාතය සඳහා වූ රක් අත් ඊල සංඛ්‍යාව

අර්ථ සලාතය

සුන්නත් මුග්ග්ඛා රක් අත් දෙකක් සහ අර්ථ රක් අත් දෙකක්

මුහුර් සලාතය

සුන්නත් මුග්ග්ඛා රක් අත් දෙකක් හෝ හතරක්, අර්ථ රක් අත් හතරක්, සුන්නත් මුග්ග්ඛා රක් අත් දෙකක් සහ කල්වේලා සහ හැකියාව අනුව නිශ්චිත නොවූ රක් අත් ගණනක නිෂ්පල් සලාතය.

ඉබන් උමර් (රලී) තුමා මෙසේ පවසා සිටී:-

”මම තනිවම මුහුර්මද් නම් සල්ලල්ලාහු අලෙහි රක් අත් වහන්සේ සමඟ මුහුර් සලාතයට පෙර රක් අත් දෙකක් පසුව රක් අත් දෙකක් ඉටු කළෙමි.”
(බුහාරි සහ මුස්ලිම්)

මුහුර් සලාතයට පෙර සුන්නත් රක් අත් දෙකක් ඉටු කිරීමත් සිටිතැයි. එහෙත් ඉහත දැක්වෙන හදිසය අනුව මුහුර් සලාතයට පෙර රක් අත් දෙකක් ඉටු කිරීමට ද අවසර ඇත.

අර්ථ සලාතය

සුන්නත් කසිර් මුග්ග්ඛා රක් අත් 2 ක් හෝ 4 ක්, අර්ථ රක් අත් 4 ක් .

අලි (රල) තුමා මෙසේ වාර්තා කර ඇත :-

”මුහුණින් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලුම් වහන්සේ විසින් අසර සලාතට පෙර සලාමය මගින් රෙන් කරමින් රක්අත් හතරක් ඉටු කළ සේක.”

(නිර්මද)

අලි (රල) තුමාගේ තවත් හදිසයකින් මෙසේ කියවේ :-

”අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් අසර සලාතට පෙර රකඅත් දෙකක් ඉටු කළ සේක.”

(අබුදාමද)

ම:රිබි සලාතය

නඤ්ඤ රක් අත් 2 ක්, අර්ල රක්අත් 3 ක්, සුන්නත් මුඅක්කදා රක්අත් 2 ක් සහ කාලය සහ හැකියාව ඇති පරිදි නඤ්ඤ රක්අතයන් මීනැ තරම්. අබිදුල්ලා බින් මුදුහඤ්ඤ තුමා වාර්තා කරන පරිදි මුහුණින් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලුම් මෙසේ වදාරා ඇත :-

”ම:රිබි සලාතට පෙර නමදිනු” මෙය තුන්වන වරට පැවසීමේදී”මෙය කැමති අයට කළ හැකිය”

(බුහාරි සහ මුස්ලිම්)

උන්වහන්සේ විසින් මෙසේ වදාරා ඇත්තේ එය අනිවාර්යයයි පිහිම වැලැක්වීම සදහාය. කැමති අයට ම:රිබි සලාතට පෙර හිරු බැසීමෙන් පසුව නඤ්ඤ සලාතට රක්අත් දෙකක් ඉටු කළ හැකි ය. ඉහත දක්වා ඇති හදිසයෙන් මෙයට අනුමැතිය ලැබී තිබේ. එහෙත් සමහරු මෙය තහනම් ක්‍රියාවක් බව පවසන අතර තවත් සමහරෙක් ම:රිබි සලාතට පෙර යමක් නඤ්ඤ රක්අතයන් දෙකක් ඉටු කිරීම අමුත්තක්සේ සලකති.

ඉෂා සලාතය

කාලය හා හැකියාව ඇති පරිදි නිශ්චිත නොවන සංඛ්‍යාවක් නිදහස් රක්ෂකයන්, ඡර්ම රක්ෂකයන් 4 ක්, සුන්නත් මුරක්කදා රක්ෂක 2 ක්, කාලය සහ හැකියාව ඇති පරිදි නිශ්චිත නොවන සංඛ්‍යාවක් නිදහස් රක්ෂකයන් සහ චිත්ථ රක්ෂක 3 ක්, ඉෂා සලාතයට පෙරාතුව සුන්නත් රක්ෂකයන් 4 ක් ඉටු කළ යුතු බව ඇතැම් අය අවධාරණයෙන් කියා සිටින නමුත් අප විසින් කරනු ලැබූ අධ්‍යයනයකින් වාරිත අනුව හෝ නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේගේ නියමයන් අනුව හෝ ශ්‍රාවකතුමන්ලාගේ ආදර්ශ අනුව හෝ ඒ පිලිබඳ කිසිදු සාධකයක් සොයා ගැනීමට නොහැකි විය. කෙසේ වුවද ජමාඅත් නැමදුම ඉටුකරන තෙක් නිදහස් සලාතය ඉටු කිරීමට අවකාශ ඇත.

ඇතැම් අය චිත්ථ සලාතයන් පසුව නිදහස් රක්ෂකයන් 2 ක් ඉටු කරති. එහෙත් පිලිගත් කදිසයක් අනුව චිත්ථ සලාතය ඉටුකල සුන්නත් කෙනෙකුට කැමති තරම් නිදහස් සලාතයන් ඉටු කිරීමෙන් පසුවය.

3 වන පරිච්ඡේදය

අල් අZයාන් , ඉක්බාලත්

ඔබ සියළුදෙනා දන්නා පරිදි සෑම මුස්ලිම් රටකම දිනකට පස් වතාවක් ශබ්ද නගා අZයාන් කියනු ලැබේ. මෙය ආරම්භවූයේ කෙසේදැයි ඔබ සිතා බලාපෙනි ද?

අZයාන් පිලිබද කථා පුවත

ඇත අතීතයෙහි මුස්ලිම්වරුන් මක්කමේ සිට මදිනා නගරයට සංක්‍රමණය වූ විට සමූහ සලාතය ඉටු කිරීමේ වේලාවක් පිලිබදව එකඟත්වයකට පැමිණියහ. ඔවුනට සමහර අවස්ථාවල, විශේෂයෙන් වැඩපලවල නිරත වී සිටි අවස්ථාවන්හි, සලාතය සඳහා නියම කරන ලැබූ වේලාවන් මක්කයේ තබා ගැනීම අසීරු විය. දිනක් මුහම්මද් නබි *සල්ලුලාහු අෂෂෙලහි රසල්ලම්* වගන්සේ සහ මුස්ලිම්වරු එකතු වී නියමිත වේලාවට සමූහ සලාතය සඳහා ජනතාව කැඳවීම පිලිබද ප්‍රශ්නය සාකච්ඡා කලහ.

සමහරු කිතු බැතිමතුන් මෙන් සන්ධාරයක් නාද කළ යුතු යයි යෝජනා කල අතර තවත් සමහරෙක් යුදෙව්වන් මෙන් නලාවක් පිඹිය යුතුයයි යෝජනා කලහ. එහෙත් උමර් (රලි) තුමා සලාතය ගැන නිවේදනය කිරීම සඳහා පුද්ගලයෙකු යැවිය යුතුයයි යෝජනා කළේය. එවිට මුහම්මද් නබි *සල්ලුලාහු අෂෂෙලහි රසල්ලම්* වගන්සේ විසින් සලාතය සඳහා ජනතාවට ඇරඹුම් කිරීම පිණිස බලාල (රලි) පත් කරන ලදී. එහෙත් මෙම ක්‍රියා පිලිවෙත ද සතුටුදායක නොවීය.

මේ අනුව කිසිදු බැහිරීමක් වීසින් සන්ධාරයක් පාවිච්චි කරණ අන්දමට නතුසයක් (හක් ගෙඩියක්) පාවිච්චි කිරීමට නම් සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ධල්ලුම් වහන්සේ වකහවු නමුත් ඒ ගැන උත්වහන්සේ වැඩි කැමැත්තක් නොතිබුණේය. අනතුරුව මුහම්මද් නම් සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ධල්ලුම් වහන්සේ වීසින් ජනතාව නැමදුමට කැඳවීම සඳහා නාද කිරීම පිණිස සන්ධාරයක් තනන ලෙස නියෝග කළේය. එදිනම නම් සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ධල්ලුම් වහන්සේගේ සභාවටදෙකු වූ අබ්දුල්ලා ඩින් දෙයිද් ඩින් අබ්ද් රබ්බිහි මෙසේ පැවසුවේය. "මම නින්දේ පසුවන විට එක් පුද්ගලයෙක් හක් ගෙඩියක් රැගෙන යනු දුටුවෙමි, එවිට මම "අල්ලාහ්ගේ මෙහෙකරුවානෙහි, "මෙය මට මුදලට විකුණන්නේ දැ?" යි මම විමසුවෙමි. එය කුමක් සඳහාදැයි එම මිනිසා මගෙන් විමසුවේ ය. "ජනතා සලාතය සඳහා කැඳවීමට" යයි මම පිලිතුරු දුනිමි. එවිට එම මිනිසා "ඊට වඩා හොඳ ක්‍රමයක් කරා මා ඔබ යොමු කරන්නේ දැ" යි විමසුවේය. මම "යහපති" යයි පිලිතුරු දුනිමි. එවිට ඔහු "මෙසේ කියනු" යයි මට දැන්වුවේය.

අර්ධාත්

اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ط أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ط
 أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ط أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ط
 حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ ط حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ ط
 حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ ط حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ ط
 اللَّهُ أَكْبَرُ ط اللَّهُ أَكْبَرُ ط
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ٥

මෙසේ ඇතැන් කීමෙන් පසු එම අමුත්තා මද වේලාවක් නිතරට සිට තරදුරටත් මෙසේ පැවසුවේය.

”ජමාඅතය සලාතය සඳහා සුදානම්වූ වීර මෙසේ කියනු”

ඉකාමත්

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ
○ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ○
○ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ○
○ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ ○ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ ○
○ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ ○ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ ○
○ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ○ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ○

මම වාඩුගේ දුටු දර්ශනය පසුදා උදේ නමි සල්ලල්ලාහු අලෙග්හි ටසල්ලම් වහන්සේට පැවසූ වීර උන්වහන්සේ මෙසේ වදාලන. ”මෙය සත්‍යය දිව්‍යමය දර්ශනයකි, ඉන්නා අල්ලාහ්, ඔබේ කව තබව වඩා ගැඹුරුදු කව තබක් බලාලුව ඇති බැවින් මෙය ඔහුට උගන්වන්න.” එවිට බලාලු වීසින් සලාත් සඳහාදු මෙම කැඳවුම කරනවා ඇත. මෙය ඇසූ මම බලාලු සමඟ නැඟිට එය ඔහුට ඉගැන්වුවෙමි. අනතුරුව ජනතාව නැමදුමට කැඳවීම සඳහා ඔහු එය භාවිතා කළේය.

මෙය සැලසූ උමර් බින් අල්-කත්තාබ් (රලි) සිට නිරවසේ සිට පැමිණ මුහම්මද් නමි සල්ලල්ලාහු අලෙග්හි ටසල්ලම් වහන්සේ අමතා ”අල්ලාහ්ගේ දුතයාණෙනි, ඔබ

වහන්සේට සත්‍ය පහල කලාටු අල්ලාගත් දෙවියන් වහන්සේගේ නාමයෙන් මට ද මෙම දර්ශනය දක්නට ලැබුණි ”යනුවෙන් පැවසුවේය. මෙය ඇතුළු නම සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලේ වහන්සේ ”අල්ලාගත් ප්‍රශංසා හිමිවේවා” යනුවෙන් වදාලන.

(දාර්මි, අත්මද, ඉබන් මාජාන් ඉබන් කුසෙයිමා,තිර්මිද)

මෙදින සිට සමූහ සලාතය සඳහා ජනතාව කැඳවීම පිණිස අදාන් කියනු ලැබේ.

මුඅZස්Zසින්

සමූහ සලාතය සඳහා ජනතාව කැඳවන්නාවූ පුද්ගලයාට මුඅZස්Zසින් යයි කියනු ලැබේ. අZසාන් කිම ආරම්භ කිරීමට පෙර ඔහු මක්කාලේ ශුද්ධවූ කාබාටට මුහුණලා සිටගත යුතුය. අනතුරුව දෙඅත් මසවා දබැඟිලි තුඩු කන් දෙකට ඇතුල් කර ගබ්ද නගා අZසාන් කිව යුතුය. ඔහු විසින් ”හසිය අලස් සලාත්” යයි කියන විට සිය මුහුණ දකුණටද ”හසිය අල්ල ඝලාත්” යයි කියන විට වම් අතටද හැරවිය යුතුය.

අZසාන්

අල්ලාහු අක්බර්

اللَّهُ أَكْبَرُ

”අල්ලාගත් අති ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.”

අල්ලාහු අක්බර්

اللَّهُ أَكْبَرُ

”අල්ලගත් අති ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.”

අල්ලාහු අක්බර්

اللَّهُ أَكْبَرُ

”අල්ලාගත් අති ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.”

අල්ලාහු අක්බර්

”අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.”

අෂ්හදු අන් ලාඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ්

”නෑමදුම් ලැබූය දුන්නා අල්ලාහ්
හැර අන් කිසිවෙකු නොවන බවට
මම සාක්ෂි දුටමි.”

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ط

අෂ්හදු අන් ලාඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ්

”නෑමදුම් ලැබූය දුන්නා අල්ලාහ්
හැර අන් කිසිවෙකු නොවන බවට
මම සාක්ෂි දුටමි.”

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ط

අෂ්හදු අන්හ මුහම්මදුර් රසූලල්ලාහ්

”මුහම්මදු නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි
රසල්ලම් වහන්සේ අල්ලාහ්ගේ
රසූලරටයා බවට සාක්ෂි දුටමි.”

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ط

අෂ්හදු අන්හ මුහම්මදුර් රසූලල්ලාහ්

”මුහම්මදු නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි
රසල්ලම් වහන්සේ අල්ලාහ්ගේ
රසූලරටයා බවට සාක්ෂි දුටමි.”

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ط

හසිඳ අලුත් සලාත්

”සලාතයට වහා පැමිණෙන්න.”

حَيِّ عَلَى الصَّلَاةِ ط

හසිඳ අලුත් සලාත්

”සලාතයට වහා පැමිණෙන්න.”

حَيِّ عَلَى الصَّلَاةِ ط

හසිඳ අල්ල ඡලාත්

”ජය ලැබීමට වහා පැමිණෙන්න.”

حَيِّ عَلَى الْفَلَاحِ ط

හසිඳ අල්ල ඡලාත්

”ජය ලැබීමට වහා පැමිණෙන්න.”

حَيِّ عَلَى الْفَلَاحِ ط

අල්ලාහු අක්බර්

”අල්ලාහ් අති ඡ්‍රේෂ්ඨ වේ.”

اللَّهُ أَكْبَرُ ط

අල්ලාහු අක්බර්

”අල්ලාහ් අති ඡ්‍රේෂ්ඨ වේ.”

اللَّهُ أَكْبَرُ ط

ලාඡ්ඡලාහ ඡ්ඡල්ලල්ලාහ්

”නැඡඡුඡ ලැබිඡ ඡුත්තා අල්ලාහ්
හැර අන් කිසිඡෙඡු නොවේ.”

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ط

අපේ සලාතා වූ ඇසුර

අපේ සලාතා සලාතා වූ ඇසුරෙහි දෙවන "හසිබ අලල් අලාත්" යන වැඩිමොත් පසු කර එක් අතිරේක වැඩිමොත් එකතු කළ යුතුය.

අස්ලාතු උසුරුමේ මිනන් නවුමි

أَلصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ ۝ ط

"නිත්දර වඩා සලාතා උතුමි."

අස්ලාතු හසුරුමේ මිනන් නවුමි

أَلصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ ۝ ط

"නිත්දර වඩා සලාතා උතුමි."

ඇසුර වලට සවන් දීම

(1) විශ්වාස කරන්නාවූ අසුරු කළ ඇසුර වී ඔවුන් නිතර වටය සවන් දිය යුතු අතර මුඛයෙහි විසින් එක් එක් වැඩිමොත් අවසන් කළ වහාම එය නිතර පුනරාවිචාරණය කළ යුතු ය.

(2) මුඛයෙහි "හසිබ අලල් අලාත් සහ හසිබ අලල් අලාත්" යන සියලුම මොන වී වටය සවන් දෙන්න. පිලිතුර

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ۝ ط

මා හැරුණු විට කුමක්වත් ඉල්ලා බිල්ලාත්

සහ සියලුම යුතුයි.

අර්ධාන් සදහා වූ දුතාර

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدَانَ الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ
وَابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ ○

*“අල්ලාහුමිම ඊබ්බ හාජ්සිති ද:වතිත්තාමිමත්, ඊස්ලාමිල් බාලුමත්, ඇති
මුහම්මද් කිල් ටයිලත ටල් අල්ලත්, ටබඅදහු මකාමමිමත්ලුද කිල්ලාසි
ටඅද්තත්””*

“ආ අල්ලාහ් ! පුණීවූ මෙම සලාතයේ ඊස්කකාමාණෙහි, එහි ආශීර්වාදයෙන්
මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් ටහන්සේට මැදිහත්වීමේ
ඊස්සාදාද, කීර්තියද ස්ඊර්ගයෙහි උසස්තම පදවියද ශ්‍රේෂ්ඨත්ඊයද පිරිනමනු
මැනව. තඊද මබ වීසින් පුතිඤා කළාවූ ප්‍රශංසනීය ස්ඊානඊට උන්ඊහන්සේ
පමුණුවනු මැනව”

ඊබ්බ (ඊල) තුමා ඊාර්තා කර ඇති අන්දමට අල්ලාහ්ගේ දුතාමාණන් මෙසේ
ඊදාරා ඇත :-

“අර්ධාන් හබ් කන ටැකුනු අබෙකු ” ආ අල්ලාහ්, මෙම පඊපුණීවූ කැදවුමේ ාහ
ස්ඊඊවූ මෙම සලාතයේ ඊස්කකාමාණෙහි, මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි
සල්ලම් ටහන්සේට ”ඊසිලා” උසස් පදවියද ශ්‍රේෂ්ඨත්ඊයද පිරිනමා මබ වීසින්
පුතිඤා කළවූ ප්‍රශංසනීයවූ ස්ඊානඊට උන්ඊහන්සේ පමුණුවනු මැනව”
ඊයි කියත්තේ නම් මහුට නියත ඊයයෙන්ම මගේ මැදිහත්වීම බලා
පොඊොත්තුවීය හැකිය.”

(මුහාමි)

ඉතාමත්

ඉතාමතය, සලාතය සඳහා වූ දෙවන කැඳවුම වනාහර අනිවාර්යවූ සමූහ සලාතය ආරම්භ කිරීමට මොහොතකට පෙර එය කියනු ලැබේ.

ඉතාමත්

අල්ලාහු අක්බර්

اللَّهُ أَكْبَرُ

”අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.”

අල්ලාහු අක්බර්

○ اللَّهُ أَكْبَرُ

”අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.”

අෂ්හදු අන් ලාඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ්

○ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

”නැමදුම් ලැබිය යුත්තා අල්ලාහ් හැර අන් කිසිවෙකු නොවන බවට මම සාක්ෂි දරමි.”

අෂ්හදු අන්න මුහම්මද් රසූලුල්ලාහ්

○ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

”මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි උසල්ලම් වනන්සේ අල්ලාහ්ගේ රසූලුරයා බවට මම සාක්ෂි දරමි.”

හසිය අලුත් සලාත්

○ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

”සලාතයට එකා පැමිණෙන්න.”

හසිය අලුල් ඡලාත්

○ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ

”ඊය ලැබීමට එකා පැමිණෙන්න.”

කද්කාමරිස්සලාත්

○ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ

”ඊමාඅතය සුදානමයි.”

කද්කාමරිස්සලාත්

○ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ ط

”ඊමාඅතය සුදානමයි.”

අල්ලාහු අක්බර්

○ اللَّهُ أَكْبَرُ

”අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.”

අල්ලාහු අක්බර්

○ اللَّهُ أَكْبَرُ

අ”ල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.”

ලාඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ්

○ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ط

”නැමිදුම ලැබිය යුත්තා අල්ලාහ්

තැර අන් කිසිවෙකු නොවේ.”

ඉහත ඉක්බිතිව සඳහන් වැඩි, අර්ධයන් පිළිබඳ ප්‍රථමයෙන්ම දීර්ඝමය දර්ශනයක් හැර අබිදුලා මන් සෙයිද් මන් අබිද් රබ්බිහිගේ හදිසියට සමානයි.

4 වන පරිච්ඡේදය

සලාතය (නැමදුම) ඉටු කිරීම

යුත්රා

යමෙක් නැමදුම ආරම්භ කිරීමට පෙරාතුව තමා ඉදිරියෙන් සජ්ජාව සඳහා නලල ගැටෙන ස්ථානයේ යම් උවෘද්ධක් තැබිය යුතුය. එම උවෘද්ධය "යුත්රා" යයි කියනු ලැබේ. මෙය භාවිතා කරනු ලබන්නේ තනිව සලාතය ඉටු කරන අවස්ථාවලදීය. සලාතය ඉටු කරමින් සිටින අයෙකු පසුකර ඉදිරියෙන් ගමන් කරන තැනැත්තෙකු යුත්රාවට පිටතින් ගමන් කළ යුතුය. යමෙක් සමූහ සලාතය ඉටු කරන විට ඉමාම් යුත්රාව වශයෙන් ක්‍රියා කරයි. එහෙත් ඉමාම් ඔහු ඉදිරියෙන් යම් යුත්රාවක් තැබිය යුතුය.

කිබ්ලා

කෙනෙකු ලොකයේ කවර ස්ථානයක සිටියත් සලාතය ඉටු කරන අවස්ථාවෙහි ශුද්ධ වූ කැබාව දෙසට මුහුණලා සිටිය යුතුය. ශුද්ධ වූ කැබාව තිබෙන්නේ සොදි ආරාමයාවේ මක්කා නගරයේ පිහිටි දේවස්ථානයෙහිය. කිබ්ලාවට (කැබාවට) මුහුණලා සිටීම සලාතය ඉටුකිරීමෙහිදී අනුගමනය කළ යුතුවූ වැදගත් කාර්යභාරයකි. කෙසේ වුවද, යමෙක් කිබ්ලාව පිහිටි දිසාව සොයාගත නොහැකි තත්වයකට වන්නා වූවකු හෝ නුතරු නුතරුද නගරයක් වැනි ස්ථානයක සිටින අවස්ථාවකදී කිබ්ලාව පිහිටි දිසාව අසා දැනගැනීමට සෑම උත්සාහයක්ම දැරිය යුතුය. එසේද සොයාගත නොහැකිවූ අවස්ථාවක තමාගේ වීනිශ්චය අනුව කිබ්ලාව පිහිටා ඇතැයි අනුමාන කරන ඉසව්වට මුහුණලා නැමදුම ඉටු කළහොත් එම නැමදුම අල්ලාහ් වීසින් බාර ගනු ලැබේ.

යයි උසුරීම තක්බර තත්විමා යයි කැඳින්වේ. එසේ හඳුන්වනු ලබන්නේ තක්බර තත්විමා උසුරීමෙන් පසුව ලොකිකවූ ක්‍රියා හෝ කරා හෝ වලනටරීම් තහනම් කර ඇති බැවිනි. සලාතය ඉටු කරමින් සිටින මුළු කාලය තුළ නැමදුම් කරන්නාගේ නිරික්ෂණය සඳ්දාට සඳහා නලලු තබන ස්ථානයට යොමු කළ යුතුය.

තක්බර තත්විමා උසුරීමෙන් පසුව අත් දෙක නමා තබාගත යුත්තේ කෙසේද?

ඇතැම් අය පෙකණියට පහලින් අත් බැඳ ගන්නා අතර තවත් සමහරෙක් පසුවට පහලින් අත් බැඳ ගනිති. එහෙත් මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ පසුව මත අත් බැඳ ගන්නා බවට හදිසයන් ඇත.

(අ) හලබ් අතාර් (රලු) මෙසේ වාර්තා කරයි :-

මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ සිට පසුව මත වම් අත තබා ඒ මත දකුණු අත තබනු මම දැක ඇත්තෙමි.

(අහමඩ්, තිර්මිද්)

(ආ) වාර්ලු හජර් (රලු) මෙසේ වාර්තා කරයි :-

මම මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ සමඟ නැමදුම් ඉටු කළෙමි. උන්වහන්සේ තම පසුව මත වම්අත තබා ඒ මත දකුණුඅත තැබූ සේක.

(ඉබන්කුයෙයිමා, අබුදාවූද්, මුස්ලිම්)

ඇතැම් ශුකා වරුන් පසුවට පහලින් එහෙත් පෙකණියට ඉහලින් අත් බැඳ ගන්නා බවට වාර්තා ඇත. මෙම ක්‍රම දෙකෙන් එකක් හෝ අනුගමනය කිරීම නිවැරදිය. එහෙත් ඉහත දැක්වෙන පිළිගත් හදිසයන්හි දැක්වෙන ආකාරයට

මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලේ* වහන්සේගේ පිලිවෙත අනුගමනය කරමින් පසුව මත අත් බැඳීම වඩාත් හොඳය.

ආතිහා සුරතයට පෙරවූ උසුරීම

මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලේ* වහන්සේ විසින් ආතිහා සුරතයට පෙරාතුව උසුරාකළ දුආරන් කිහිපයකි. ඒවායින් දෙකක් මෙහි සඳහන් කරන්නෙමු.

(1) اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ ○ اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنْقَى الثُّوبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ ○ اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ ○ (بخاري ومسلم).

“අල්ලාහුම ආඉද් බයිති වබයිතා කතා ආඉද්ත බයිතල් මෂරීබ් වල් ම:විබ්. අල්ලාහුම නක්කිති මින් කතාතාත කමා ඉනක්කස් සුබුල් බයිද් මිතද්දනයි. අල්ලාහුමින්සිල්ලිති මින් කතාතාත බිල්මාඉ වස් සල්ලි වල් බර්ද්.”

(බුහාරි සහ මුස්ලිම්)

“යා අල්ලාහ්, පෙරදිග අපරදිග කෙසේ වෙන්ව පවතීද ඒ ආකාරයට මා පාපයෙන් මුදවා ලනු මැනව. යා අල්ලාහ්, මනා ලෙසින් සේදීමෙන් පසුව අපවිත්‍රතාවයෙන් මුත් සුදු වස්තුවක් කෙසේ පිරිසිදු වන්නේද ඒ ආකාරයට මා මගේ පාපයන්ගෙන් ඉවත් කරනු මැනව. යා අල්ලාහ් මගේ පාපයන් සියල්ලක්ම හිමකැව මෙන් සුදේ! සුදුවන්ව ජලයෙන් සෝදා හරිනු මැනව.”

යමෙක් ඉහත සඳහන් දුආව නොදන්නේ නම් ඔහු විසින් පහත දැක්වෙන දුආව උසුරිය යුතුය. උමර් (රලී) තුමා විසින් තක්බර් තහරිමා උසුරීමෙන් පසුව මෙම දුආව උසුරා ඇතැයි වාර්තාවේ.

(٢) سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَبَبَارِكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ

وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ ٥ ط

**”සුඛනානකල්ලානුමිම චඛිතච්චික චතඛාරඤ්චුක චතඛාලා චඤ්ඤක චලාඉලාහ
kතරිරාත”**

”ආ අල්ලාහ්! ඔබ උත්කාෂ්ටත්වය හිමිවේවා! ආ අල්ලාහ්, සකල ප්‍රශංසා
හිමිවන්නේ ඔබටමය, ඔබේ නාමය චාරිඤ්ඤය, ඔබේ මහේශාඛ්‍යතාවය අති
උදාරය, ඔබ හැර නැමඤ්ඤ සඳහා සුඤ්ඤ අන් කිසිවෙක් නොමැත”

කෙනෙකුට මෙම දුඛා දෙකම හෝ ඉන් එකක් හෝ මුහුම්පද නම් සල්ලල්ලාහු
අලෙලි චඤ්ඤමි චතන්සේ වීසින් අනුමත කරනු ලැබ ඇති තවත් හතක් පමණ
එන දුඛා වලින් එකක් හෝ උසුරිය හැකිය . මුස්ලිම්, තිර්මිද්, මුස්නාද්, ඉමාම්
අහමද්, අබු දාවුද්, දාර් ඤුත්නි, නිසායි, ඉබ්න් මාජා, ඉබ්න් හිබ්බාන් මුඅත්තා,
ඉමාම් මාලික් යන උත්තමයින්ගේ හදිස් ශ්‍රිත්චල මෙකී දුඛා හත දක්නට ලැබේ
ආතිකා සුරතය උසුරීමට පෙර මෙකී දුඛා හත එකින් පසු එකක් වශයෙන් උසුරිය
හැකිය.

මෙම උසුරීමට ”දුඛා උල් ඉස්තිෆතාන්” යයි කියනු ලැබේ. එහි අර්චය නම්
ආරම්භක දුඛාට යන්නයි. දුඛාඋල්-ඉස්තිෆතාන් උසුරිය සුත්තේ පළමුවන
චක්ඛාත්තිදි පමණි.

තාවුස්

ඊළඟට නැමදුම ඉටු කරන්නා මෙසේ කීව යුතු ය :-

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ٥

අලුත් බිල්ලාහි නිහඬවෙතා නිර් රහිමි

”ශාපලත් තාතන්ගේ ග්‍රහණයෙන් මා මුදාගන්නා ලෙස අල්ලාහ්ගේ රැකවරණය
පතමි.”

තස්මිඛාත්

ඊළඟට නැමදුම ඉටු කරන්නා වීසින් මෙසේ උසුරිය යුතු ය :-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

බිස්මිල්ලා නිර් රහමා නිර් රහිමි

”මහා කාරුණික පරම දයාබර අල්ලාහ්ගේ නාමයෙන් (ආරම්භ කරමි)”

සෑම රක්ෂාතයකම ආතිතා සුරතයට පෙරාතුව මෙය උසුරිය යුතුය.

ආතිතා සුරතය

ඊලෙට නැමදුම් ඉටු කරන්නා ආතිතා සුරතය උසුරිය යුතුය :-

අල්හම්දු ලිල්ලාහි රබ්බිල් ආලමින්. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 "සියළු ප්‍රශංසා, විශ්වයේ මැදුම් الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

කරුවා වන අල්ලාහ් සතු වේ." الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
 අර් රහ්මාන් නිර් රහිම්.

"මතු දයාලුටු මහා කාරුණිකයාණෝය."

මාලික් යර්මිද්දින්. مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝

"ප්‍රතිඵල දෙන දිනයේ අධිපතිය."

ඉබ්‍රාහිම නි:බුදු ව ඉබ්‍රාහිම නිස්තරින්. إِيَّاكَ نَعْبُدُ
 "මෙම නමැදුමු. මෙයින් පමණක් උදව් ඉල්ලමු." وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝

ඉහ්දිනස් සිරාතල් මුස්තාබිම්. أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝

"අප යහමතට යොමු කරනු මැනව."

සිරාතල්ලැයින අහ්අමිත අලෙහිම්. صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۝

ෆෙහිරිල් මැලුබ් අලෙහිම් වලද්දාල්ලින්. (ආමින්) غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ

"(එය) මෙ විසින් කරුණා දයාව وَلَا الضَّالِّينَ ۝ آمين .
 පෙන්වූ අය හිට මාතියයි. මෙබ් .
 උදහසට ලක්වූවන් හිට මග හෝ නොමග .
 හිට අයවලන්ගේ මාතිය නොවේ."

සුරතුල් ආතිතා උසුරීම කෙතරම් වැදගත්ද කිරිතොත් ආතිතා සුරාට උසුරනු නොලැබූ කිසිදු නැමැදුමක් පිලිගනු නොලැබෙන බව මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ වදාරා ඇත.

(අ) උබාදා බින් සාමිත් (රලි) තුමාගේ වාර්තාවක් අනුව මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ මෙසේ වදාරා ඇත :-

"ආතිතා සුරාට උසුරනු නොලැබූ කිසිදු නැමැදුමක් පිලිගනු නොලැබේ."
(බුහාරි, මුස්ලිම්, අහමද්, අබු දාදුද්, තිර්මිද්, නිකායි, ඉබ්න් මාජාන්)

(ආ) අබු හුරේයිරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ මෙසේ වදාරා ඇත :-

"සමෙක් ඔනෑම නැමැදුමකදී උමීරුල් කුර්ආන් සහ (තරත් කිසිමෙක් අනුව) ආතිතතුල් කිතාබි පාරාධනත නොකළහොත් ඔහුගේ නැමැදුම උනතාවටයකින් යුක්තවේ, එය අංග සම්පූර්ණ නොවේ."
(බුහාරි, මුස්ලිම්, අහමද්)

(ඇ) අබු හුරේයිරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ මෙසේ වදාරා ඇත :-

"නැමැදුමක් ඉටුකරන පුද්ගලයා එම නැමැදුමෙහි ආතිතා සුරතය පාරාධනත නොකළහොත් ඔහුට එම නැමැදුමෙන් කිසිදු පලක් නොලැබේ."
(ඉබ්න් කුසෙයිමා, ඉබ්න් හිබ්බන්, අහමද්)

ඉහත දැක්වෙන හදිසයන් අනුව බලන විට ඕනෑම වර්ගයක සලාතයක සෑම රක්අතයකදීම ආතිතා සුරතය පාරාධනත කළ යුතු බව පැහැදිලිවේ.

ඉමාම්වරයෙකු පසුපස සිට ආතිතා සුරතලපාරාධනය කිරීම

සමූහ සලාතය ඉටු කරනු ලබන අවස්ථාවෙහි ආතිතා සුරතල පසුපස සුතුද නැද්ද යන්න පිළිබඳව බොහෝ අය අතර ව්‍යාකූල තත්ත්වයක් පැන නැඟී ඇත. එහෙත් පහත දැක්වෙන හදිසය මගින් එම පැනට පැහැදිලි පිලිතුරක් සපයා ඇති බැවින් ඒ පිළිබඳව හටගෙන ඇති ව්‍යාකූල තත්ත්වය නිරාකරණය කර ගත හැක.

(අ) උබාදා බින් සාමිත් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි :-

අපි මුකම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ පසුපස සිට අස්ථ නැමදුම් ඉටු කළෙමු. උන්වහන්සේ අල් කුර්ආනයෙත් පාදයක් පාරාධනය කළහ. එය අමාරුදු පාදයක් විය. අනතුරුව උන්වහන්සේ "ඔබලා ඉමාම් අනුගමනය කරමින් පාදය පාරාධනය කරන්නේ දැ" යි අපෙන් විමසූ සේක. අපි එසේය නබි වහන්ස! යයි පිලිතුරු දුනිමු. එවිට උන්වහන්සේ මෙසේ වදාලන "ආතිතතුල් කිතාබ් (ආතිතා සුරාට) හැර අන් කිසිවක් ඉමාම් අනුගමනය කරමින් පාරාධනය නොකරන්න. යමෙක් ආතිතා සුරාට පාරාධනය නොකළේ නම් ඔහුගේ සලාතය නිශ්චල වන්නේය."

(අබුදාහුද්, තීරම්ද්)

(ආ) අබු හුරේයිරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුකම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ මෙසේ වදාලන :-

"යමෙක් උම්මුල් කුර්ආන් (ආතිතා) පාරාධනය නොකර සලාතයක් ඉටුකරනු ලැබුවහොත් එය උනාතාවයකින් යුක්තවේ. අංග සම්පූර්ණ නොවේ."

ඉමාම් කෙනෙක් පසුපස සිට සලාතය ඉටු කරන විට අපි කුමක් කළයුතු දැයි අනු භූරෝධිරා තුමාගෙන් විමසූ විට එතුමා "අපි නිතච්ච පාරාධනය කළ යුතුය" යි පිලිතුරු දුන්නේය.

(මුස්ලිම්)

ආමීන්

යමෙක් ආතිහා සුරතය පාරාධනය කිරීම අවසන් කළ විට ආමීන් යයි කීම සුන්නත්ය. තනිව සලාතය ඉටු කරන විට ආමීන් යයි නිතච්ච කිරි යුතු අතර, ඉමාම්වරයකු පසුපස සමූහ සලාතය ඉටු කරන විට, ඉමාම්වරයා විසින් ආතිහා සුරතයේ අන්තිම පාඨය අවසන් කළ විට ශබ්ද නභා ආමීන් යයි කිරි යුතු ය. එසේ අමීන් කියන විට මුළු මහත් ජමාඅතයම එකඟකින් එකවර එසේ කිරි යුතු ය. ආමීන් යයි ශබ්ද නභා කීම මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම්* චතන්සේගේ සුන්නතයක් බරද එය සභාබාරුවන්ගේ දෙදනික පිරිතක්වූ බර ද මර්ජු කිරීමට බොහෝ හදිසයන් ඇත. එම හදිසයන්ගෙන් කිහිපයක් මෙහි දක්වා ඇත.

(අ) නයිම් අල් මුජම්මර් මෙසේ වාර්තා කරයි :-

මම අනු භූරෝධිරා (රලි) පසුපස සලාතය ඉටු කළෙමි. එතුමා "බස්මිල්ලාහිර් රත්මා නිර් රහිම්" යයි උසුරීමෙන් පසුව ආතිහා සුරතය පාරාධනය කළේය. එහිදී "රලද්දාල්ලින්" යන පාඨය උසුරීමෙන් පසුව ආමීන් යයි කීවේය. ඒ අනුව පසුපස සිටි අයද ආමීන් යයි කිහි.

(බුහාරි)

(ආ) මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලේ* චතස්සේ මෙසේ වදාල බව අබු හුරෙයිරා (රලි) තුමා වාර්තා කරයි :-

ඉමාම්වරයා "ෆිහ්බිලි ම:ලුබ් අලෙයිහිම් වලද්දාල්ලින්" යයි පාරායනය කළ විට ඔබ සිට එදනාම ආමින් යයි කීව දුතුය. ඒ මන්ද යත් මලාඉකාරවරුන්ද එමෙන්ම ඉමාම්වරයාද ආමින් කියන නිසාය. යමෙක් ආමින් යයි කියන විට ඔහුගේ කටහඬ මලාඉකාරවරුන්ගේ කට හඬත් සමඟ මුසුරුවනාක් ඔහුගේ පාපයන්ට සමාව ලැබෙනු ඇත.

(අත්මද්, අබු දාදුද්, නිසායි)

(ඇ) අයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලේ* චතස්සේ මෙසේ වදාලා ඇත :-

" දුදෙව්වන් මුස්ලිම්වරුන් කෙරෙහි කරුණු දෙකක් සම්බන්ධයෙන් බෙහෙවින් ඊර්ෂ්‍යා කරයි.(අ) අස්සලාමු අලෙකුම් යනුවෙන් ආචාර කිරීම, (ආ) ඉමාම් වරයා අනුගමනය කරමින් ඔබ්ද නභා ආමින් කීම."

(අහමද්, ඉබ්න් මාජා)

(ඈ) අතා මෙසේ වාර්තා කරයි :-

" මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලේ* චතස්සේගේ මස්ජිදයෙහි සනාබාරුන් දෙසිට දෙනෙක් නැමදුම ඉටු කරනු මම දුටුවෙමි. ඉමාම්වරයා "වලද්දාල්ලින්" යයි කීවිට ආමින් යයි ජමාඅතය ප්‍රතිරාවය නඟනු මව ඇසුනි.

ආතීතා සුරතයෙන් පසුව වූ උසුරීම්

අර්ථ සලාතයේ පරම රක්ෂක දෙකෙහි ආතීතා සුරතයෙන් පසුව අල් කුර්ආනයේ තවත් සුරාවක් පාරායනය කිරීම සුන්නතයකි. එසේ එක් සුරාවක් හෝ වැඩි ගණනක් පාරායනය කළ හැකිය. ඔබට පාරායනය කළ හැකි කෙටි සුරතයන් කිහිපයක් පහත දක්වා ඇත.

සුරා අල් ඉෂ්ලාස්

කුල්හුච්ච්ලාහු අහද්.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ٥٠

”අල්ලාහ් ඔහු කේරලය’යි කියව.”

අල්ලාහුස්සමද්.

اللَّهُ الصَّمَدُ ٥٠

”ඔහු ස්වාධීනය, සියලුම ඔහු කෙරෙහි ආදීනය.”

ලමී ශලිද් වලමී සුලද්

لَمْ يَكِدْ وَلَمْ يُؤَلَدْ ٥٠

”ඔහු ජාතක නොකරන්නේය.”

වලමී ශකුල්ලහු කුෆ්වන් අහද්

وَلَمْ يَكُنْ لَمْ كُفُوا أَحَدٌ ٥٠

”ඔහුට සමාන වන කිසිවක් නැත.”

සූරා අල් ෆලක්

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝

කුල් අරාZසු බිරබ්බිල් ෆලක්

”අරාෂෝදයේ හිමි යෙන් මම
පිළිකරණ කොයමි’යි කියමි.”

මින් ෂර්මමා kහලක්

۝ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝

”කිර්මිත දැයෙහි නපුරෙන්”

වමින් ෂර්මී ෆහාසිකින් ඉZකා වකබ්

۝ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝

”කවද අඳුර පැතිරෙන කලහි වම
අඳුරේ නපුරෙන්”

වමින් ෂර්මින් නඝ්ආZකාහි ජිල් උකද්

۝ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝

”හැට හතා වචන මතුරා පිඹින
අඟවචනගේ නපුරෙන්”

වමින් ෂර්මී හාසිද්දින් ඉZකා හකද්”

۝ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝

”ඊර්ෂ්‍යා වන්තයාගේ ඊර්ෂ්‍යාවේ
නපුරෙන්ද”

සුරා අන්තාස්

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ٧٠

කුල අභ්‍යන්තර බිරිඳින්තාස්

”මම සකළ ලෝක ස්වමිත්‍රයේ ද
මනුෂ්‍ය වතියාගේ අධිපතිත්‍රයේද”

මලිකින්තාස්

مَلِكِ النَّاسِ ٧١

”මිනිස් වතියාගේ විනිසුරුවානන්ගේද
පිළිසැන සොයමි’යි කියව.”

ඉලාහින්තාස්

إِلَهِ النَّاسِ ٧٢

”මිනිසාගේ විනිශ්චකාරවරයා ගෙන්ද”

මින් ෂර්විල වස්වාස් අල k ගන්තාස්

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ٧٣

”මිනිසාගේ හදවතට නපුරු දෙයක්
කොදුරා ඉවත්ව යන”

අල්ලැයි සුවස්විසු මිසු දුරින්තාස්

الَّذِي يُوسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ٧٤

”මිනිසාගේ හද කුලට කොදුරා යන

මිනල් පින්තරි වන්තාස්

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ٧٥

”පින්තූන්ගෙන්ද මනුෂ්‍යයන්ගෙන්ද
සමන්විත දුටන්ගේ නපුරෙන් රැකවරනය
සොයමි.”

රෑකුරු

ර්ලහව සලාතය ඉටු කරන්නා "අල්ලාහු අක්බර්" යන තක්බර් කියමින් ඇහිලි කන් දෙසට විහිදෙන පරිදි දෙඅත් උරහිස දක්වා එසවිය යුතු ය. අනතුරුව සිරුව ඉදිරියට නමා දෙඅත්ල ඇහිලි විහිදෙනසේ දණහිස් මත තබා දෙවැලමීට ඉෂාට ඇතින් තබා රෑකුරු කළ යුතුය. රෑකුරු කිරීමේදී කලබල ගතියෙන් තොරව හිසසලව එම ඉරියව්වේ සිට "සුබහාන රබ්බෙයලු අලිමී" යයි යටත් පිරිසෙයින් තුන් වරක්වත් උසුරිය යුතු ය.

(1) سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ

"අති උදාර වූ මාගේ අධිපතිවරයාණන්ට ප්‍රශංසා කරමි."

තුන්වරක්, පස්වරක් හත් වරක්, නව වරක් හෝ එකලොස් වරක් උසුරිය හැකිය. "සුබහාන රබ්බෙයලු අලිමී" යමන හෝ ඒ වෙනුවට උසුරිය හැකි තරම් දුආවක් ඇත. එයින් දෙකක් පහත දැක්වේ:

රෑකුරු කිරීමේදී උසුරිය හැකි සෙසු දුආවන්

මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙයි වසල්ලමී වහන්සේ විසින් රෑකුරු කිරීමේදී සහ සර්දාහි පහත දැක්වෙන දුආවන් බෙහෙවින් උසුරනු ලැබූ බව ආයිෂා (රලී) තුමිය වාර්තා කර සිටින්නීය.

(2) سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ۝ (بخاري ومسلم)

සුබ්හානාකල්ලාහුමීම රබ්බනා වචනමිදික අල්ලාහුමීම:දීරලි"

(බුහාරි, මුස්ලිමී)

”අපේ අධිපතිවරයාණනි! සිටප සිරිති ප්‍රශංසා ඔබට හිමිවේවා.”

”ආ අල්ලාහ්, ඔබ සමඟම දෙවා වදාරනසේක්වා!”

මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ විසින් රාකුලාහිදී පහත දැක්වෙන දුආට උසුරනු ලැබූ බව අලි (08) තුමා වාර්තා කරයි.

(3) اَللّٰهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَبِكَ اٰمَنْتُ وَلَكَ اَسَلْتُ اَنْتَ رَبِّيْ حَسْبِيَ سَمْعِيْ
وَبَصْرِيْ وَمُخِّيْ وَعَظْمِيْ وَعَصْبِيْ ۝ وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهٖ قَدَمِيْ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝
(أحمد، مسلم، أبو داود).

අල්ලාහුමීම ලක වකඅතු, වබක ආමන්තු, වලක අස්ලම්තු, අන්ත වබබ kහමිස සමීර් වබබටී වමුන්හි වඅලුමී වඅතබේ වමස්තකල්ලක්බිහි බදුමෙත ලිල්ලාහි වබබිල් ආලුමින්

(අහමද්, මුස්ලිම්, අබුදාවුද් සහ තවත් අය)

”මගේ උදාර අධිපතිවරයාණනි, ඔබ ඔබට ශිරිස ප්‍රනාමය කළෙමි, ඔබ ගැන විශ්වාසය තැබුවෙමි, ඔබට යටත් පහත් වුනෙමි. ඔබ මගේ උදාර වූ අධිපතිවරයාණන්ය. මගේ කන්ද, මගේ දෘෂ්ටිකද, මගේ මොලකද මගේ අස්ථිකද, මගේ සිව් කණ්ඩවාරන්ද මගේ දෙපසේ වාරාවෙන් රදවාගෙන සිටින සිසල්ලක්මද ලෝක අධිපතිවරයන් වූ ඔබට යටහත් පහත්වීම සදහා උපයෝගිකර ගනිමි.”

රාකුල සිරිමේදී මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ විසින් උසුරනු ලැබූ වෙනත් දුආවක්ද ඇත. ඒවා වෙනත් හදිස් ශ්‍රව්තයන්හි දැක්වේ.

රුකුල සහ සර්දා පරිපූර්ණ ඉටු කිරීම

මුහුම්මද් නම් සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ මෙසේ වදාරා සිටි බව අබ් මසුද් අල් ඛද්රි (රල) කුමා වාර්තා කරයි :-

*“රුකුල සර්දා සිරැර නමන වීව සහ සර්දා කිරීමේදී කොන්ද පහත් කර
කෙලින් තබා නොගන්නා පුද්ගලයාගේ සලාතය අල්ලාත්තආලා වීසින්
සැලකිල්ලට ගනු නොලැබේ.”*

(ඉබින් කුසයිමා, ඉබින් හිබ්බාත්, තබරාහි)

අබ් කතාදා (රල) වාර්තා කරන අන්දමට මුහුම්මද් නම් සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ මෙසේ වදාරා ඇත :-

*“සොරැන්ගෙනුත් ඉහල සොරා සලාතය ඉටු කිරීමේදී සොරකමක් කරන
පුද්ගලයා”*

එවිට සහාබාචරු “සලාතය ඉටු කිරීමේදී සොරකමක් කරන්නේ කෙසේදැයි” විචාලන. එයට පිලිතුරු වශයෙන් නම් සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ මෙසේ වදාලන :-

*“රුකුල සහ සර්දා පරිපූර්ණ ඉටු නොකරන පුද්ගලයා සලාතයෙහි සොරකමක්
කළ අයෙක් වන්නේය.”*

රුකුල සහ සර්දා කිරීමේ දී සිට පිටකොන්ද කෙලින් තබා නොගන්නා පුද්ගලයා සලාතයෙහි සොරකමක් කළ අයෙක් වන්නේය.
(අහමද්, තබරාහි, ඉබින් කුසයිමා, හාකිම්)

මෙහි හදිසයන්ගෙන් ඔරපුවන්නේ රුකුල සහ සර්දා නිසලලව, යෙමින් පිරුවේ සහ පරිපූණිව ඉටු කළ යුතු බවය. එසේ නොදුරුහොත් සලාතය අංග සම්පූණි නොවේ.

කවීමා (රුකුල කිරීමෙන් පසු නැගිට සිටීම)

පරිපූණිව රුකුල කිරීමෙන් පසුව නැමදුම ඉටුකරන තැනැත්තා :-

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ط

”සමී අල්ලාහු ලීමන් හමිදා”

”අත්තවශයෙන්ම අල්ලාහ් ඔහුට ප්‍රශංසා කරන පුද්ගලයාට සවන් දෙමින් සිටී”

යයි කියමින් හිස කෙලින් කර නැගිට සිටිය යුතුය. එසේ නැගිටමින් දෙඅත්ල කන් දෙක දක්වා ඔසවා පහත හෙලිය යුතුය. ඔහු මේ අවස්ථාවෙහි කෙලින් සිට ගත යුතුය. මෙම ඉරිසර්වෙහිදී කැකිතරම් වාර ගණනක් පහත දැක්වෙන දුආවලින් එකක් හෝ සිංග්ලක්ම උදුරිය යුතුය.

යමෙක් රුකුල කරණවිට දෙඅත් එසවීමද එමෙන්ම රුකුල කිරීමෙන් පසුව හිස ඔසවන විට දෙඅත් එසවීමද ඇතැමෙක් නොරැස්සති.

එහෙත් නබි සල්ලල්ලාහු අශ්ලෙහි ටසල්ලමී වහන්සේ සලාතය ආරම්භ කරන විටද, රුකුල කිරීමට පෙර හා කිරීමෙන් පසුවද තුන්වන රක්අතය සඳහා නැගිටින විටද දෙඅත් එසවීම කරගෙන හිස බවට පිලිගත් හදිසයක් ඇත. බුහාරි, මුස්ලිම්, මුඅත්තා, ඉමාම් මාලික්, අබුදාවුද්, හිබමිදී, නිසාබි

කවිමානි උසුරනු ලබන දුභා

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ ۝

"රබ්බනා ලකල් හමිද්"

"අපේ උදාට අධිපතිධාණෙනි, සියළු ප්‍රශංසා හිමිවන්නේ ඔබටයි"

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ ۝

"රබ්බනා ලකල් හමිද් හමිද් කයිරන් තයියිබන් ඉබාරකන් ශිත්."

"අපේ උදාට අධිපතිධාණෙනි ! සියළු ප්‍රශංසා හිමිවන්නේ ඔබටයි. චාරිඥද්වද්ද, අසිරිමත්වුද ප්‍රශංසා ඔබට හිමිවේවා!"

අබ සර්ද් අල් ඤද්රි (රලු) කුමා වර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙලි වසල්ලම් වහන්සේ "සම් අල්ලාහු ලිමන් හමිද්" යයි උසුරීමෙන් පසුව පහත සදහන් දුභාවද් චාරාගතය කළහ.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مِلَأَ السَّمَاوَاتِ وَمِلَأَ الْأَرْضِ وَمِلَأَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ
بَعْدَ أَهْلِ النَّبَاءِ وَالْمَجْدِ أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ وَكُلْنَا لَكَ عَبْدًا
اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ.

(مسلم، أحمد، أبو داود)

"අල්ලාහුමිම රබ්බනා ලකල්හමිද් මිලුඅස්සමාවාති වමිලු අල් අර්ලි වමිලු අමාමි:ක මින් ඔයිලුව බ:දු අස්ලත්තනාලු වලු මජ්ද් අහක්කු මාකාලල්අබ්ද් වකුල්ලනා ලක අබ්ද් අල්ලාහුමිම ලාමානිත ලිමා අ:තයිත වලා මු:හිත ලිමා"

නොත ධර්මාන්තරු සලස්සදී මින්කලු ජද්ද”

යා අල්ලාහ්: අහස්ද පොළොවද පුරවා ඉන් අනතුරුව කුමක් පිරවිය යුතුදැයි ඔබ ආශා කරන්නේද ඒ සියල්ලමක් පිරවූ තරම් ප්‍රශංසා ඔබට පුද කරන්නේමී.

සියළු කීර්ති ප්‍රශංසාවලින් ඔබ පුදනු ලැබූය යුත්තේය. ඔබේ ගැත්තා වීසින් කියනු ලැබුවාව ඊබා අධික ලෙසින් ඔබ පුදනු ලැබිය යුත්තේය. අපි සියල්ලෝම ඔබේ ගැත්තන්ට සිටින්නේමු.

”ඔබ අතට කුමක් පිරිනැමිය යුතුයයි අදහස් කරන්නේ ද එය වැලැක්වීමට යමක්වූ අයෙක් නැත. ඔබ අතට පිරිනැමිය නොයුතුයයි සිතන දෙය අතට ලබා දීමට යමක්වූ අයෙක්ද නැත. ඕනෑම උසස් තරාතිරාමක සිටින අයෙකුට ඔබේ කැමැත්තට වරද්දවූ යමක් ලබාගැනීම හෝ ලබාදීමට නොහැකිය.”

කවීමා ඉරියව්වේදී උසුරිය හැකි තරත් දුආවක් ඇත. ඒවා වෙනත් හදිස් ශ්‍රන්ධයන්හි දැක්වේ.

පලමු සර්දාට

පරිපූණි ලෙසින් කවීමාට ඉටුකිරීමෙන් අනතුරුව ”අල්ලාහු අක්බර්” යයි කියමින් දෙඅත්ල කනට පතලින් බිම තබා සර්දා කල යුතුය. දෙදණ බිම තැබිය යුතු අතර දෙඅතේ ඇහිලි වීහිදීමක් නොකර කිබ්ලාව දෙසට හරවා තැබිය යුතුය. සුස්ද් කිරීමේදී ශරීරයේ අරධරයන් හතක් නැමදුම ඉටුකරන පෘෂ්ඨය මත වැදිය යුතුය.

ඉබින් මාරා, ඉබින් කුසෙයිමා, හකිමී, අහමද්, ඡාෆි, තබ්රානිබයිහාකි වැනි සෑම හදිස් ශ්‍රන්ධයකම මෙම හදිස් සටහන්වී ඇත.

නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ධසල්ලමී වතන්සේගේ සහායවරුන් තාරසිය දෙනෙක්

- I) නලල සහ නාස් පුද්ගල
- II) දෙඅත්ල
- III) දෙදණ
- IV) දෙපාටල ඇඟිලිටල ඇතුල් පැත්ත

නැමදුම ඉටුකරන්නා මෙම ඉරිතර්වේදී "සුබහාන රබ්බිලල ඇලා" යයි උසුරිය සූතුය. මේ ආකාරයට "අති උදාරවූ අධිපතිධාණෙනි, ඔබට ප්‍රශංසා හිමිවේවා" යන අර්ථ ඇති සුබහාන රබ්බිලල ඇලා" යන පාඨය 3 වරක්, 5 වරක්, 7 වරක්, 9 වරක්, හෝ 11 වරක් උසුරිය සූතුය. සප්දා ඉරිතර්වේදී උසුරිය හැකි තරම් දුආවක්ද ඇත.

(1) سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى

සප්දාහි උසුරිය හැකි අනෙකුත් දුආවන්

අලි (රලි) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ සප්දාහිදී මෙසේ උසුරා ඇත:-

පමණද උන්වහන්සේගේ මෙම පිලිවෙත ගැන සදහන් කරති. එමනිසා මෙසේ අත් එසවීම සුන්නතයක් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේගේ සහබා වරුන් භාරසිට දෙනෙක් පමණද උන්වහන්සේගේ මෙම පිලිවෙත ගැන සදහන් කරති. එමනිසා මෙසේ අත් එසවීම සුන්නතයක් බවට කිසිදු සැකයක් නැත. ඒ අනුව මෙම පිලිවෙත අනුගමනය නොකරන පුද්ගලයාට වඩා මෙම සුන්නතය අනුගමනය කරන පුද්ගලයාට වැඩියෙන් යහ ප්‍රතිඵල ලැබේ. ඒ කෙසේ වුවද, මෙම ක්‍රියාව කදිස්වල සදහන්වී ඇතත් මේ ආකාරයට අත් නොමසවන පුද්ගලයාගේ සලාතයන් පිලිගනු ලබන උලමාරුන් සිට දෙනාගේ මතයයි.

(٢) اَللّٰهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ اٰمَنْتُ وَلَكَ اَسَلْتُ، سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ
 وَصَوَّرَهُ فَاَحْسَنَ صُوْرَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَّرَهُ فَتَبَارَكَ اللهُ اَحْسَنُ الْخَالِقِيْنَ .
 .(مسلم)

**“අල්ලාහුමානු ඉත ජර්දතු, චඛිත ආමන්තු, චලක අස්මුමතු, සර්ද ටජ්හිත
 ලිල්ලැසි හලකතු චසර්චරතු අගන්සන සුචරතු, චසේක සමීඅතු චඛසරතු
 අකබාරකල්ලාහු අන්සනුල් හාලිකින්”
 (අහමද , මුස්ලිම්)**

“ආ) අල්ලාහ්, ඔබ උදෙසා මම දන ගැසුවෙමි, ඔබ කෙරෙහි මම විශ්වාසය තබමි,
 ඔබට මම යටහත් පහත් වුනෙමි. මගේ නලල මවා එයට කැඩයක් දී එය මනා
 ලෙසින් සකස් කළා වූ ඔබ ඉදිරියෙහි නලල තබා මම ප්‍රණාමය කරමි. ශ්‍රවණයේ
 සහ ද්‍රාෂ්ටියේ බලය පිරිනමමින් අංග සම්පූණී ලෙසින් මවනු ලැබූවා වූ
 අල්ලාහ්ගේ නාමය උක්කාස්ධරිත් කරමි.”

අබු හුරෙයිරා (රලි) වාර්තා කරණ අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අශ්ලෙහි
 ටසල්ලමී ටහන්සේ සිට සර්දාටෙහි මෙසේ ටාරාංගයක කළහ.

එබැවින් මුස්ලිම්වරු මෙම ප්‍රශ්නය පිලිබදව ආරවුල් ඇතිකරගත නොහුතුය.
 යමෙක් අත් එසවීමට කැමැත්තක් නොදක්වන්නේ නම්, මෙය මතභේදයට
 තුඩුදෙන ප්‍රධාන කරුණක් නොවන බැවින් සෙසු අය එසේ අත් එසවීමෙන්
 ටලක්වාලිය නොහුතුය.

(۳) اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ ذَنْبِيْ كُلَّهُ دِقَّةً وَجَلَّةً اُوْلَهُ وَاٰخِرُهُ وَعَلَانِيَةً وَسِرَّهُ . (مُسلِم).

**”අල්ලාහුමත්සන්දිවලි උසනුවේ කුල්ලෙනු දික්කන, වහිල්ලෙනු වගවිචලෙනු වගාතිරනු,
වගලා නිසිසකනු වසිරිනු”
(මුස්ලිම්, අබු දාවුද්, කසිම්)**

**”ආ අල්ලාහ් ! සුඵරුද, මහාරුද මගේ චාටයන් සිසල්ලකටම සමොච දෙනු
මැනට, පෙරදි සිදු කලාරුද, ඉදිවිචෙහි සිදු කරනු ලබන්නාරුද, වලිසිට
කරන්නාරුද, වහසිතතව කරන්නාරුද චාටයන්ට සමොච දෙනු මැනට”**

මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ විසින් සප්දාහිදි උසුරනු ලැබූ තවත් දුආවන් කිහිපයක් ඇත.

වහෙන් ඵවා ඉතාමත් දිරිසවු දුආවන්ය. මුස්ලිම්, අහමද්, නිසායි, අබුදාවුද් වැනි තදිස් ගුන්ටයන්හි ඵවා දක්නට ලැබේ. මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ වැකුඋ සහ සප්දාහි දිරිස වේලාවක් රැදි සිවිම මවිතවීමට කරුණක් නොවේ.

කල්වේලා සහ හැකියාව ඇත්නම් ”සුබහාන වබ්බසල් ඇලා සමහ හෝ ස්වාභිනට, පිලිගත් දුආවන් සිසල්ලකම උසුරිච හැකිය. සප්දා ඉරිසවිචෙහි නැමදුම ඉබු කරන්නා අල්ලාහ්තආලාව ඉතාමත් සමීපට සිටී. වබැවින් සප්දාට ඉබු කරන විට නොසැලී, කලබල නොවී නිසසලව, ශාන්තදාන්තව හැකිතරම් දුආවන් උසුරීමට උත්සහ කළ යුතුය.

ජලයා (සුද්ද දෙක අතරේ මැද ඉඳුමෙහි සිටීම)

එක් සුද්දයක් නිසඳලට හා පරිපූණි ලෙස කිරීමෙන් පසුව නැමදුම ඉටු කරන්නාවූ සුද්දගලයා "අල්ලාහු අක්බර්" යයි කියමින් සජ්දා ඉරියව්වේ සිට හිස මඳටා දෙකකුල නමා චම්පාදය උඩ ඉදගෙන දකුණු පාදය එහි ඇතිලී බිම ගැටෙන සේ කිබ්ලාට දෙසට හැරී තිබිය යුතුය. දැනේ අත්ල කලවා සහ දණහිස මත තබා ගත යුතුය. පිට කොන්ද කෙලින් තබාගත යුතු ය. සුද්දයන් දෙක අතරේ මැද ඉඳුමෙහි සිටින අතර පහත සඳහන් දුආට උසුරීම සුන්නත්වේ.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَعَافِنِي وَأَرْزُقْنِي وَأَجِبْ رُغْبَتِي وَأَرْفَعْ حَوْبِي ۝

"අල්ලාහුමමන්ගිර්ලි චර්හමිනි චස්දිනි චආෆිනි චර්ඤුක්නි චජුබ්නි චර්ඉෆුනි"
(අබුදාවුද්)

"යා අල්ලාහ්, මට සමෝච දෙනු මැනව, මට අනුකම්පාව කරනු මැනව, මා යහ මහව පත් කරනු මැනව, මා හොඳසොබාසයෙන් තබනු මැනව, මට කාලාල ඉ ජීරණෝපායක් සලස්වනු මැනව, මගේ අබුපාබුකම් පියවනු මැනව, මා උසස් තත්ත්වයකට පත් කරනු මැනව" මෙම දුආට වරක් හෝ කැමති තරම් වාරයක් උච්චිත හැක."

දෙවන සුද්දය

මීලඟට "අල්ලාහු අක්බර්" යයි කියමින් දෙවන සුද්දය ඉටු කළ යුතු අතර පලමුවන සුද්දයෙහි අනුගමනය කළ ක්‍රියා පිලිවෙත අනුගමනය කළ යුතු ය.

ජලයා ඉ-ඉස්තරාහත් (වීවේකව ඉදිම)

දෙවන සුඤ්ඤය ඉරට වූ පසු හිස මසවන වීථි "අල්ලාහු අක්බර්" යයි තක්බිරය උසුරීම අරමා ජලයාහි දී මෙන් මද වූවුරක් ඉදු තක්බිරය දීර්ඝ කරමින් නැගිට සිටිය යුතු ය.

දෙවන රක්ෂාතය

දෙවන රක්ෂාතය සඳහා නැගිට සිට පළමු රක්ෂාතයේදී මෙන් දෙඅත් පසුව මත බැඳ "බස්මිල්ලා" සමගින් ආතිහා සුරතයද අනතුරුව අල් කුර්ආනයෙන් ඡේදයක් හෝ සුරතයක් පාරායනය කළ යුතුය. දෙවන හෝ ඊට පසුව ඉවු කරන රක්ෂාතයක පාරායනය කිරීම සඳහා ඡේදයක් හෝ සුරාටක් තෝරා ගැනීමේ දී අල් කුර්ආනයෙහි එය සටහන්වී ඇති අනුපිළිවෙල අනුගමනය කළ යුතු අතර සෑම සුරාටක් හෝ පාඨයක් ඊට පෙරාතුව උසුරනු ලැබූ එකට වඩා කෙටි විය යුතු ය. මේ අනුව කෙටි සුරාටන්ට කලින් දීර්ඝ සුරාටන් උසුරනු ලැබේ.

තමාහුද්

දෙවන රක්ෂාතයේ අවසාන සුඤ්ඤය ඉවු කිරීමෙන් පසුව "අල්ලාහු අක්බර්" යයි උසුරමින් හිස එසවිය යුතු ය. සුඤ්ඤයන් දෙක අතරේ හිදගත් ආකාරයට හිද රම් අත දඹාහිස මතද දකුණු අත දකුණු දඹාහිස මතද තබා ගත යුතු ය. දකුණු අතේ දඹාහිසිල්ල ඉදිරියට නෙරා තිබිය යුතු අතර සෙසු ඇතිලි දඹාහිස මත තබාගත යුතු ය. දඹාහිසිල්ලේ දෙවන පුරාක දකුණු මහපටැහිලි තුඩට කෙලින් සිටිනසේ දඹාහිසිල්ල දික්කොට පහත සඳහන් උසුරීම කළ යුතු ය :-

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ
 وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ ۝ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. (متفق عليه).

**“අත්මනහිදාතු ලිල්ලාහි වස්සලොචාතු වත්තයිතිඛාතු අස්සලාමු අලෙයිත
 අයිධුතන්තබ්බිධු වරත්මතුල්ලාහි වචරතාතුහු අස්සලාමු අලෙතො වගුහා
 ඉබාදිල්ලාහිස්සාලිහින්. අඡ්ඡාදු අන්ලාඉලාහ ඉල්ලලාහු වගඡ්ඡාදු අන්ත
 මුතමීඡදන් අබ්බිහු වරගුහුහු”**

“සියළු වුදු පවුරුදු සලිකවු දේවල්ලු, සලාතයන්ද අල්ලාහ්වම අයිතිවේ. නබි
 සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලමී වතන්සේ, ඔබ වතන්සේට අල්ලාහ්ගේ කරුණාවදු
 ආශිර්වාදයද සලාමීද හිමිවේවා. අපටද අල්ලාහ්ගේ දැනුමේ හැඟියන්වද
 ශාන්තිය හිමිවේවා. නාමදීමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර අන් කිසිවෙක් නොවන
 බවට මම සාක්ෂි දරමි. ඇත්ත වශයෙන්ම මුතමීඡද නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි
 වසල්ලමී වතන්සේ අල්ලාහ්ගේ හැත්තා සහ වසුල්වරයාණන් යයිද මම සාක්ෂි
 දරමි.”

රක්ආත් දෙකක් පමණක් ඉටුකරන වුද්ගලයා සලාත් අලන් නබි (දරුද්) යන
 ඊලඟ පියවරට එළඹිය යුතුය.

තුන්වන රක්ආතය සඳහා නැගිට සිටීම

යමෙක් රක්ආත් තුනක් හෝ හතරක් ඉටු කරන්නේ නම් තෘතීය වලින් පසුව
 තක්බර් තහරීමාහිදී කළ ආකාරයට “අල්ලාහු අක්බර්” යයි උසුරමින් දෙඅත්
 ඔසවා පහත් කර පෙර පරිදි දෙඅත් තබා “බස්මිල්ලාහ්” යයි ආරම්භ කරමින්
 ආතිහා සුරතය උසුරීට යුතුය. ආර්ථ සලාතයේ 3 වන හෝ 4 වන රක්ආතයෙහි

ආතිතා සුරතය පමණක් උසුරීම ප්‍රමාණවත්ය. තවත් සුරතයක් උසුරීම අවශ්‍ය නොවේ. එහෙත් සුන්නත් හෝ නඟ්ල සලාතයක් ඉටු කරන අවස්ථාවකදී ආතිතා වලින් පසුව තවත් සුරතයක් උසුරිය හැකිය. එම උසුරීමෙන් පසුව තුන්වන රක්ෂාතය (හෝ රක්ෂාත් 4ක් ඉටු කරන්නේ නම් හතර වැන්නද) ඉටු කළහැකිය.

අවසාන රක්ෂාතය නිම කිරීමෙන් පසුව, රක්ෂාත් 2ක් ඉටු කිරීම අවසානයේදී හිඳගත් ආකාරයට තෂාහුද් සඳහා හිඳගත යුතුය. තෂාහුද් වලින් පසුව පහත දැක්වෙන ආකාරයට සලාත් අලත් නබි (දරාද්) පාරායනය කළ යුතුය.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
 وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ
 مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ.

*“අල්ලාහුමිම සල්ලි අලා මුහම්මදින් වඅලා ආලි මුහම්මදින් කමා සල්ලෙයිත
 අලාඉබ්‍රාහිම වඅලා ආලි ඉබ්‍රාහිම ඉන්නක හමිදුමි මරිද්”*

“යා අල්ලාහ් ඉබ්‍රාහිමි නබි (අලෙල) තුමාණන් වෙතද එතුමාගේ පරම් පටාට සහ සත්‍යවූ අනුගාමිකයින් වෙතද ඔබේ අපරිමිත කරුණාව සහ ගෞරවය පිරිනමනු ලැබූ ආකාරයට මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙලෙයි වසල්ලමි වහන්සේ කෙරෙහිත් උන්වහන්සේගේ පරම්පටාට සහ සත්‍යවූ අනුගාමිකයින් කෙරෙහිත් ඔබේ අපරිමිත කරුණාව සහ ගෞරවය පිරිනමනු මැනව.”

*“අල්ලාහුමිම බාවිත් අලා මුහම්මදින් වඅලා ආලි මුහම්මදින් කමා බාරක්ත
 අලා ඉබ්‍රාහිම ඉන්නක හමිදුමි මරිද්”.*

”ආ අල්ලාහ්, ඉබ්‍රාහිම් (අබ්‍රෙ) තුමාණන්ව වතුමාණේ සත්‍යවූ අනුගාමිකයින්වත් ආශීර්වාද කළායේ මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අෂලෙහි වසල්ලේ වහන්සේවත් උන්වහන්සේගේ සත්‍යවූ අනුගාමිකයින්වත් ආශීර්වාද කරනු මැනව.”

සලාත් අලන් නබි වලින් පසුව උසුරුවනු ලබන දුආවන්

මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අෂලෙහි වසල්ලේ වහන්සේ විසින් දරාදී වලින් පසුව දුආවන් රාශියක්ම උසුරීම පුරාද්දක් කරගෙන සිටී අතර ඒවා සකාබාටරාන්වද ඉගැන්වූහ. එයින් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

අබ්දුලලාහ් බන් අම්බ (රල) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට අබුබකබ් (රල) තුමා මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අෂලෙහි වසල්ලේ වහන්සේගෙන් තමන්ට සලාත්හි උපයෝගී කර ගැනීම සදහා දුආවක් කියා දෙන ලෙස ඉල්ලා සිටී විට උන්වහන්සේ පහත දැක්වෙමන දුආව ඉගැන්වූහ.

(1) *اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ ظَلَمْتُ نَفْسِيْ ظُلْمًا كَثِيْرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اَنْتَ فَاعْفُرْ لِيْ مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَاَرْحَمِنِيْ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ط . (بخاري ومسلم).*

”අල්ලාහුමිම ඉන්හි ලලුමතු නග්සි ලලුමන් කසිරන් වලා සත්පිරාස්දසුනුබ ඉල්ලා අන්ත අ.පිරිලි මත්පිරතන් මීන් ඉන්දික වර්තමිහි ඉන්තක අන්තල්

*උතසුරාර්වහිමී”
(බුහාරි මුස්ලිම්)*

”ආ අල්ලාහ් ! ඔබ කෙරෙහි වූ මගේ හුඟුකමී පැහැර හැරීම තුලින් ම විසින් මටම විශාල අහුරුකමක් කරගෙන ඇත්තෙමි. ඔබ හැර මගේ පාපයන්ට සමාන දිග හැඩවූ අන් කිසිවෙක් නැත. එබැවින් ඔබගේ කරුණා දායාදයෙන් මට සමාන වී පිහිටවනු මැනව. ඇත්ත වශයෙන්ම සමාන දෙන්නාත්, පිහිට වන්නාත් ඔබම වන්නෙහිද.”

ආදාද් ඛන් අවුස් (රලු) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අශ්ලෙහි වසල්ලුමී* වචනයේ සිට සලාතෙහි මෙසේ පාරාධනය කළහ :-

(٢) اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ وَالْعَزِيمَةَ عَلَى الرُّشْدِ وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ وَحُسْنَ عِبَادَتِكَ وَأَسْأَلُكَ قَلْبًا سَلِيمًا وَلِسَانًا صَادِقًا وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعَلَّمَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعَلَّمَ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا تَعَلَّمَ. (نسائي).

”අල්ලාහුමීම ඉන්නි අස්අලුකස්සබාත ශිල් අමීරී, වල් අවසීමත අල්ව රාෂ්දී වඅස්අලුක ෂුක්ර නි:මතික, වනුස්න ඉබාදතික, වඅස්අලුක කල්බන් සලුමන්, වලිධානන්, ධාදිකන් වඅස්අලුක මින් හයිරී මාත:ලලු, වඅඋදාබික මින් ෂර්රී මාත:ලලු, වස්ත:ශිරාක, ලිමා ත:ලලු”

(හිසායි)

”ආ අල්ලාහ් ! දහම පිළිබඳ වූ මගේ විශ්වාසය පුළුල් කරනු මැනව. යහ මාතීයේ ගමන් කිරීම සඳහා මගේ චිත්ත වෛධානිය සවිමත් කරනු මැනව. ඔබ විසින් සලසා තිබෙන්නාවූ සකල විධ පහසුකමී පිළිබඳව ඔබ වෙත කාතඤ්චාරය දැක්වීම සඳහා මා ගොමු කරනු මැනව, පරිපූණී අහුවීන් ඔබ නැමදීම සඳහා මට හැකිසෑම ලබාදෙනු මැනව. මගේ සිත පවිත්‍ර කරන ලෙසත් මගේ දිව සත්‍යවාදී කරන ලෙසත් මම අයඳ සිටිමි. ඔබ යහපත් යයි සලකකන්නාවූ මාතීයට මා පිරිසවනු මැනව. ඔබ අයහපත් යයි සලකන සිට එදෙයින්ම මා වලක්වා මට

”යා අල්ලාහ් මට සහ මගේ දු දරුවන්ට සලාතය ඉටු කිරීමට සලස්වනු මැනව,
 අධිපතිධාණෙනි, අපේ නැමදුම පිලිගනු මැනව. මගේ අධිපතිධාණෙනි මට සහ
 මගේ දෙමාපියන්ටද විශ්වාස කරන්නවුන් සිටම දෙනාවද විනිශ්චය දිනයෙදී
 සමාධ දෙනු මැනව”

බොහෝ දෙනෙකු දරුද් වලින් පසුව ”රබ්බ් අල්ලාහ්” පාරාධනය කරන නමුත්
 ඕනෑම හොඳ දුආටක් උසුරීම හැකිය. රබ්බ් අල්ලාහ් සහ මුහම්මද් නබි
 සල්ලල්ලාහු අලෙයි වසල්ලේ වහන්සේ විසින් සහායවරුන්ට උගන්වනු ලැබූ
 දුආටන් උසුරීම වඩාත් හොඳය. මෙහි හතරක් පමණක් සදහන් කර ඇති නමුත්
 වරානි දුආටන් 12ක් පමණ ඇත. එහෙත් ඒවා ඉතාමත් දීර්ඝවූ බැවින් මෙහි
 සදහන් කර නැත.

සලාතය අවසන් කිරීම

නැමදුම ඉටු කිරීමෙන් පසුව පුටමයෙන් මුහුණ දකුණු පැත්තට හරවමින්ද
 දෙරනුවට වම් පැත්තට හරවමින්ද

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

”අස්සලාමු අලෙයිකුම් වරන්මතුල්ලාහ්”

”මබව ශාන්තියද අල්ලාහ්ගේ කරුණාද හිමිවේවා”

යයි කියමින් නැමදුම අවසන් කළ යුතුය. නැමදුමට අගත් රක්අත් දෙක හෝ තුන
 හෝ හතර මේ ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ කරනු ලැබේ.

සලාම් කීමෙන් පසුව උසුරන දුභාවන්

සලාම් කීමෙන් පසුව මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙයි ටසල්ලම් වහන්සේ විසින් උසුරනු ලැබූ දුභාවන් කිහිපයක් ඇත. එබැවින් නැමදුම් ඉටු කරන පුද්ගලයින් විසින් ඒවා කටපාඩම් කර නබි සල්ලල්ලාහු අලෙයි ටසල්ලම් වහන්සේගේ ආදර්ශය අනුව ඒවා උසුරීමට වග බලාගත යුතු ය. දුභාවන් කිහිපයක් පහත දක්වා ඇත.

නැමදුම අරඹන කළු වීට මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙයි ටසල්ලම් වහන්සේ නොකඩවාම සිටිතක් වශයෙන් මෙසේ උසුරීම කළහ :-

- (1) اللَّهُ أَكْبَرُ ○
 - (2) ○ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ ○ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ ○ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ ○
 - (3) ○ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ○
- .(مسلم)

”අල්ලාහු අක්බර්”

”අල්ලාහ් අහි ශ්‍රේෂ්ඨවේ” (එක් වරක් ශබ්ද නගා)

”අස්තග්ෆිරුල්ලාහ්”

”ආ අල්ලාහ්, මට සමාව දෙනු මැනව” (තුන් වරක්)

”අල්ලාහුම්මි අන්තස්සලාම් ටමින්කස්සලාම් තබාර්ක්ත ආෂුල්ලුල්ලාහි ටල්ලුක්රාම්”

”ආ අල්ලාහ්, සාමය ඔබයි, සාමයේ උල්පත ඔබයි උත්කාෂ්ඨත්වයේ සහ ගෞරවයේ හිමිකරුවාණෙනි සකල ආශීර්වාදයන් හිමි ඔබටය.”

(මුස්ලිම්)

اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ ۝

”අල්ලාහුමිම ඉන්නි අලා සික්රික චෂුක්රික චෂුස්ති ඉබාදතික”

”යා අල්ලාහ්, ඔබ සදා මතකයේ තබා ගැනීමට සදකා ද, ඔබට කාතඥතාවට දැක්වීම සදකා ද, පරිපූණි ලෙසින් ඔබ නැමදීම සදකාද මට ආධාර කරනු මැනව”

(අතමද, අබු දාවුද්)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ط وَهُوَ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ط
اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجُدُّ.
(بخاري ومسلم).

**”ලාඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ චස්දුහු ලාෂරිකලහු ලහුල් මුල්කු චලහුල් හමිද චහුච
අලා කුල්ලිසෙයිඉන් කදිර්.”**

”අල්ලාහ්තආලා හැර නැමදුම ලැබිය යුතු අන් කිසිවෙකු නොමැත. ඔහු කේවලය. ඔහුට සමානවන්නෙක් නොමැත. පරමාධිපත්‍යය සහ ප්‍රභංගා සිංහලල ඔහුටමය. ඔහු සර්වබලධාරී වන්නේය.”

**”අල්ලාහුමිම ලාමානිඅ ලිමාඅ.තෙයිත චලා මු:තිත ලිමාමන:ත චලා යන්ඉඋ
ෂසල්ඊද්දි මින්කල් ඊද්.”**

”ඔබ විසින් පිරිනැමීමට අදහස් කරණ දෙයක් ඊලක්වාලීමට සමත්වූ කෙනෙක් නැතුරාක් මෙන්ම පිරිනැමිය නොයුතු යයි ඔබ අදහස් කරන දෙයක් යමෙකුට පිරිනැමීමේ ශක්තියද කිසිවෙකුට නොමැත. උසස් තරාතිරමක වැරදිකෙන අයෙකුට ඔබේ කැමැත්තට එරෙහිව එම තරාතිරමෙන් තමන්ට යම් වාසියක් සලසා ගැනීමට හෝ අන් අයෙකුට වාසියක් සලසා දීමට නොහැක.”

(බුහාරි, මුස්ලිම්)

سُبْحَانَ اللَّهِ 33 بار

”සුඛතානලලාත්” (අල්ලාත් උත්තාෂ්ඨවත් වේවා) යයි 33 වරක්ද

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ 33 بار

”අල්හම්දුලලලාත්” (අල්ලාත්ට ප්‍රශංසා කිරීමේවා) යයි 32 වරක්ද

اللَّهُ أَكْبَرُ 34 بار

”අල්ලාහු අක්බර්” (අල්ලාත් අති භූෂ්ඨවේ) යයි 34 වරක්ද

උසුරීම සුන්නත් වේ. මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි වසල්ලුම් වහන්සේ විසින් උසුරනු ලැබූ දුආවන් තවත් රාශියක් ඇත. උන්වහන්සේ විසින් ඒවා සහාබාරුන්ට උගන්වා ඇත. ප්‍රසිද්ධ හදිස් ග්‍රන්ථයන්හි එම දුආවන් සඳහන් වේ.

5 වන පරිච්ඡේදය

කාලීන නැමදුම්

චීත්ත නැමදුම

චීත්ත නැමදුම සුන්තර මුද්ගන්ධයා සලාතයකි. මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් ටහන්සේ මෙම සලාතය කෙරෙහි දැඩි අවධානයක් දක්වා ඇති අතර ගමන් බිමන්වල යෙදී සිටින අවස්ථාවන්හි හෝ මෙම සලාතය අතපසු නොකළ, මෙම සලාතය කෙරෙහි කොතරම් අවධානයක් යොමු කර තිබුණේ දැයි කිවහොත් එය "චාරිබ්" (අනිවාර්ය) සෞඛ්‍ය වැටෙන සලාතයක් ලෙස ඇතැම් පව්වරුන් සලකාගත්හ. එහෙත් ඉතාමත් සැලකිලිමත් ලෙස හදිසයන් අධ්‍යයනය කිරීමෙන් පෙනී ගොස් ඇත්තේ එය චාරිබ් වූ සලාතයක් නොව දැඩි අවධානයක් යොමු කරනු ලබා ඇති නැමදුමක් බවය.

චීත්ත සලාතය ඉෂා සලාතයේම කොටසක් බවට ඇතැම් අය සිතාගෙන සිටිති. මෙය වැරදි මතයක්වේ. චීත්ත සලාතය එනම් ඉෂා සලාතයෙන් පසුව අඵයම දක්වා ඇති කාලය තුළ ඉටු කළ හැකි ස්ථාවර වූ නැමදුමකි. චීත්තය කරන්තවුන්ගේ පහසුව සඳහා නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් ටහන්සේ විසින් ඉෂා සලාතය නිමවීමත් සමඟ චීත්ත සලාතය ඉටු කිරීමට අවසර දී තිබුණි.

අරාබි බසින් "චීත්ත" යන වචනයේ අර්ථය එකකි. හදිසයන් අනුව මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් ටහන්සේ මෙසේ වදාරා ඇත.

"අල්ලාහ් ඒකියය, එමනිසා ඔහු එකේ අංකයට කැමැත්තක් දක්වන්නේය."

(මුස්ලිම්)

තරු අල්ලාගත් ඔත්තේ අංකයන් ප්‍රිය කරන්නේය. ඒ නන්ද යත් ඔත්තේ අංකයක් දෙකෙන් බෙදූ විට සෑම විටම එකක් ඉතුරුවන බැවිනි. මෙම හේතුව නිසා මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අශ්ලෙහි ටසල්ලුම් වහන්සේද ඔත්තේ අංකයන් ප්‍රිය කළහ. ඒ අනුව උන්වහන්සේ සිය දෛනික කටයුතුවලදී එනම් නැමදුම් ඉටු කිරීම, දුආවන් උසුරීම, රට ඉදි අනුභව කිරීම ආදියෙහි ද ඔත්තේ අංකයෙන් ඒවා කිරීමට කැමැත්තක් දැක්වූහ. රාහි නැමදුමෙන් පසුව විත්ථ නැමදුම ඉටු කරන ලෙස උන්වහන්සේ විශ්වාස කරන අයට පටසා ඇත්තේද රාහි නැමදුමද ඔත්තේ අංකයට පත්කිරීම සදහාය.

අබ්දුල්ලා ඔන් උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අශ්ලෙහි ටසල්ලුම් වහන්සේ මෙසේ වදාරා ඇත. රාහි නැමදුම ඉටු කළ යුත්තේ රක්ෆාත් දෙකේ ඒකක වලිනි. අළුම ලභාවන බව හැඟෙන කල්හි එක් රක්ෆාතයක් ඉටු කිරීමෙන් රාහි ඉටු කළ සලාතය ඔත්තේ අංකයට හරවාගත හැකිය.

(බුහාරි, මුස්ලිම්)

විත්ථ සලාතයේ රක්ෆාතයන් ප්‍රමාණය

අබ්දුල්ලාගේ ඔන් උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අශ්ලෙහි ටසල්ලුම් වහන්සේ මෙසේ වදාරා ඇත. විත්ථ සලාතය වනාහි රාහි කාලයේ නඟ්ල සලාතයෙන් පසුව ඉටු කරන එක් රක්ෆාතයකි. අබු අසුබ් (රලි) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අශ්ලෙහි ටසල්ලුම් වහන්සේ මෙසේ වදාළහ.

”යෑම මුදලිමෙකුම වීත්ථ සලාතය ඉටු කළ යුතු ය. කෙනෙකුට කැමති අයුරු වීත්ථ සලාතය වශයෙන් රක්ෆාත් 5ක් හෝ 3ක් හෝ එක් රක්ෆාතක් ඉටු කළ හැකිය.”

(අබු දාදුද්, නිසායි, ඉබන් මාජාහ්)

ඉහත දැක්වෙන හදිසයන්ගෙන් පෙනී යන්නේ වීත්ථ සලාතය නියම වශයෙන් එක් රක්ෆාතයකින් යුක්ත වන බවය. එහෙත් වීත්ථ වශයෙන් රක්ෆාත් 1ක් 3ක් 5ක් 7ක් හෝ 9ක් ඉටු කරීම මුහම්මද් නබි සල්ලුලාහු අලෙහි වසල්ලුම් වහන්සේ විසින් අනුමත කරනුලැබ ඇති බව පිලිගත් හදිසයන්හි දැක්වේ.

වීත්ථ සලාතය සඳහා වූ වේලාව

ඉෂා සලාතයෙන් පසුව අළුතම තෙක් ඕනෑම වේලාවක වීත්ථ සලාතය ඉටු කළ හැකිය. ඇයිෂා (රලී) තුමිය වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලුලාහු අලෙහි වසල්ලුම් වහන්සේ වීත්ථ නැමදුම රාත්‍රී කාලයෙහි ඕනෑම විටෙක ඉටුකර ඇත්තේය.

සමහර අවස්ථාවන්හි රාත්‍රීයේ මුල් අවධියෙහිදී තවත් අවස්ථාවෙක මධ්‍යම රාත්‍රීයෙහිදී තවත් සමහර අවස්ථාවෙක රාත්‍රී කාලයේ අවසාන භාගයෙහිදී වීත්ථ නැමදුම ඉටුකර ඇත්තේය. කෙසේ වුවද උන්වහන්සේ විසින් අළුතම පෙර එම නැමදුම ඉටු කළහ.

(බුහාරි, මුස්ලිම්)

රාත්‍රියෙහි අවසාන භාගයෙහි විත්ර නැමදුම ඉටු කිරීම සඳහා අවදිවිය නොහැකිදිසි සිතෙන අයෙකු ඉෂා සලාතය ඉටු කළ වහාම හෝ නින්දට යාමට පෙර එය ඉටු කළ හැකිය. එහෙත් රාත්‍රියෙහි අවදිවී තමන්ට නග්ල සලාතය ඉටු කළ හැකිදිසි සිතන කෙනෙකුට රාත්‍රී නැමදුමෙන් පසුව විත්ර ඉටුකළ හැකිය.

ජාබ් (රලු) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි *සල්ලුල්ලාහ් අලෙහි ටසල්ලම්* වචනයේ මෙසේ වදාලා ඇත :-

”ඔබලාගෙන් යමෙකුට රාත්‍රියේ අවසාන භාගයෙහි අවදිවිය නොහැකි නම් ඔහු රාත්‍රියේ මුල් භාගයෙහි විත්ර නැමදුම ඉටු කළ යුතුය, එහෙත් රාත්‍රියේ අවසාන භාගයෙහි අවදිවිය හැකි යයි සිතන අයෙකු ඇත්නම් ඔහු එසේ අවදිවී විත්ර නැමදුම ඉටුකළ යුතුය. එසේ කල යුත්තේ රාත්‍රියේ අවසාන භාගයෙහි විත්ර නැමදුම ඉටුකරන විට මලාඉකාරවරු එම අවස්ථාවට සහභාගිවන බැවිනි.”

(මුස්ලිම්, අහමද්, නිර්මිද්, ඉබ්න් මාජාහ්)

විත්ර නැමදුම ඉටු කරණ පිළිවෙල

විත්ර එක් රක්ආතයක් පමණක් ඉටු කරණ විට එය සාමාන්‍ය සලාතයක් සේ ඉටු කළ හැකිය. එහෙත් විත්ර රක්ආතයන් 3ක්, 5ක්, 7ක්, හෝ 9ක් ඉටු කරණ විට එය ඉටු කිරීමේ පිළිවෙල එකකට වැඩියෙන් ඇත්තේය. උදාහරණයක් වශයෙන් :-

අ. විත්ර වශයෙන් රක්ආතයන් තුනක් ඉටු කරණ අයෙකුට රක්ආතයන් දෙකක් සාමාන්‍ය නැමදුම ඉටුකරණ ආකාරයට ඉටු කල හැකිය. ඒ සමඟ “අස්සලාමු අලෙයිකුම් වරන්මතුල්ලාහ්” යයි කියමින් පලමුව දකුණට ඊළඟට වම්පස හිස හැරවූ විගස තුන්වන රක්ආතය ඉටු කිරීම සඳහා නැගීම සිටිය යුතුය. මෙම ආකාරයෙන් ඉටු කරනු ලබන විත්ර සලාතයට “විත්ර ඔල් ශාලා” යයි කියනු ලැබේ.

ආ. චීන් ඊසායෝ රක්ෂාතයන් තුනක් හෝ පහක් ඉටු කරණ තැනැත්තා අර්ධාන රක්ෂාතයෙහිදී හැර රක්ෂාතයන් අතරේ තණහුද් සදහා හිඳගත නොසූතුය.

ඇ. චීන් ඊසායෝ රක්ෂාතයන් 3ක්, 5ක් හෝ 7ක් ඉටුකරණ තැනැත්තා අර්ධාන රක්ෂාතයට පෙරටු රක්ෂාතය අර්ධානයෙහි තණහුද් සදහා හිඳගත සූතුය. එනම් රක්ෂාතයන් 3ක් ඉටු කරණ තැනැත්තා 2 වන රක්ෂාතයෙහිදී, රක්ෂාතයන් 5ක් ඉටු කරණ තැනැත්තා 4 වන රක්ෂාතයෙහිදී, රක්ෂාතයන් 7ක් ඉටු කරණ තැනැත්තා 6 වන රක්ෂාතයෙහිදී එසේ හිඳගත සූතුය. තණහුද්හි උසුරිය සූතු උසුරීම පාරාධනය කිරීමෙන් පසුව අර්ධාන රක්ෂාතය සදහා නැගිට සිට එම රක්ෂාතය අවසන් කල සූතුය.

මෙම ක්‍රම තුනම පිලිගෙන ඇති අතර ප්‍රබල උලමාරුවන් හා පඬුවරුවන් විසින් ඒවා අනුගමනය කරති. මේ අනුව මුස්ලිම් වරුන්ට චීන් සලාතය ඉටු කිරීමේදී මෙම විධි ක්‍රමයන් තරයෙන් ඕනෑම එකක් තෝරා ගත හැකිය. එහෙත් ඔබේ චීන් සලාතය මත්:විබි සලාතයට සමාන අන්දමින් ඉටු නොකරනු” යයි මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ විසින් වදාරා ඇති බැවින් චීන් රක්ෂාතයන් තුනක් ඉටු කිරීමේදී (අ) හෝ (ආ) වශයෙන් දක්වා ඇති ක්‍රම උපයෝගී කර ගැනීම වඩාත් යෝග්‍යවේ.

(කියාමුල් ලෙයිල්)

චීන් සලාතයේ කුනුත් දුආට

චීන් සලාතයේ අර්ධාන රක්ෂාතයෙහි කුනුත් දුආට උසුරීම මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේගේ සිරිතකි. එය රාකුඋ වලට පෙර හෝ ඉන් පසුව උසුරිය හැකිය.

ආ. රුකුල වලට පෙර කුණුන් දුආට උසුරීමට කැමති අයෙක් වේ නම් ඔහු විසින් සුරා ආතිතාටද, අලු කුර්ආනයේ තවත් සුරාවක්ද උසුරීමෙන් පසුව එය උසුරිය යුතුය. කුණුන් දුආට උසුරන විට ඉදිරියෙන් දෙඅත් වීදනා හෝ අත් බැඳගෙන එය කළ හැකිය.

ආ. රුකුල වලින් පසුව කුණුන් දුආට උසුරන්නේ නම් ඉදිරියෙන් දැත් වීදනාගෙන හෝ දැත් සිරුවා දෙපස එල්ලෙමින් තිබ්බදි එසේ කල හැකිය. එහෙත් මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ ඉදිරියෙන් දෙඅත් වීදනාගෙන කුණුන් දුආට පාරායනය කල බැවින් එම ක්‍රමය අනුගමනය කිරීම උචිත නොවේ.

අතැමි මුක්තා වරුන්ගේ මතය අනුව, විත්ථ සලාතයේ අවසාන රක්ආතයෙහි කුණුන් දුආට උසුරීම අනිවාර්ය වේ. තවත් අයගේ මතය අනුව එය අපර් සලාතයේ අවසාන රක්ආතයෙහි අනිවාර්ය වේ. එහෙත් සැලකිලිමත්ව හදිසයන් අධ්‍යයනය කිරීමේදී පෙනී යන්නේ එය විත්ථ සලාතයෙහිදී හෝ අපර් සලාතයෙහිදී උසුරීම අනිවාර්ය වූ කවසුත්තක් නොවන බවයි. එබැවින් යමෙක් සිය විත්ථ සලාතයෙහි කුණුන් දුආට උසුරීම අත්හරින්නේ නම් එයින් ඔහුගේ සලාතයට අඩුපාඩුවක් සිදු නොවේ. තවද යමෙක් දුආ කුණුතය නොදන්නාවූ අයෙක් නම් ඒ වෙනුවට කුර්ආනයේ යම් සුරාවක් උසුරීම අවශ්‍ය නොවේ. කුණුන් දුආට ඔනෑම නෑමදුමකදී උසුරිය හැකිය.

කුතුන් දුආව

(අ) පාසන් බන් අලි (රලි) කුමා මෙසේ වාර්තා කරයි. මුහම්මද් නබි *සල්ලුලාහු අලෙහි වසල්ලම්* වහන්සේ විසින් මව උගන්වනු ලැබූ විත්ථ දුආව මෙසේය.

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ وَبَارِكْ لِي
 فِيمَا أَعْطَيْتَ وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَىٰ عَلَيْكَ، إِنَّهُ لَا يَدُلُّ
 مَنْ وَالَيْتَ وَلَا يَعْزُزُّ مَنْ عَادَيْتَ تَبَارَكَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ نَسْتَغْفِرُكَ وَنُتَوِّبُ إِلَيْكَ
 وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ النَّبِيِّ .

*“අල්ලාහුම් මන්දිනි හිමන් සදෙයින වආහිනි හිමන් ආශෙයින,
 වතවල්ලහි හිමන් තවල්ලයින, වචාවකක්ලි හිමා අ.තෙයින,
 වකිනි ඡර්ථ මාකලයින, අඹුන්තක තක්ලි වලා ධුක්ලා අලෙයින,
 ඉන්තහු ලා යැයිල්ල මන්වාලෙයින, වලායඉයැයිහු මන් ආදෙයින,
 තචාරක්ක රබ්බනා වතආලෙයින, නස්ත.හිරැක වනතුළු ඉලෙයින,
 වසල්ලුලාහු අලන්තබ්”*

(අබු දාවුද්, හිතායි, ඉබන් මාජාන්)

“ආ අල්ලාහ්, ඔබ යහ මග පෙන්වූ අය සමහම මවත් යහ මග පෙන්වූව මැනව. ඔබ යහනය දුන් අය සමහම මවද යහනය දුන මැනව. ඔබ උදව් කල අය සමහම මවත් උදව් කල මැනව. ඔබ විසින් මව දි තිබෙන්නාවූ සියල්ලකටම ආශිර්වාද කරනු මැනව. ඔබ තීරණය කළ දෙයෙහි අසුතු දේ වලින් මා ආරක්ෂා කරනු මැනව. ඔබ, සියළු දෙනාටම විනිශ්චය දෙන්නෙහිය. ඔබ කෙරෙහි කිසිවකුටත්

විනිශ්චය කල නොහැක. ඇත්ත වශයෙන්ම ඔබේ හිතාදරයට පාත්‍රවූ අය කිසිවිටෙක අපකීර්තියට පත් නොවෙති. ඔබේ උදහසට ලක්වූ අය ගෞරවය නොබලති. අපගේ ආරපසෙකයාණෙනි, ඔබ අති උදාරය. අති උත්කාෂ්ඨත්වය. ඔබ වෙතට හැරී ඔබෙන් සමාව අයදීන්නෙමි. මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලේ* වහන්සේට අල්ලාත්තආලාගේ සලවාත් සහ සලාම් හිමිවේවා”.

(ෆ)

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ وَنَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنُحْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ. اللَّهُمَّ أَيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفِدُ وَنَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ ۝ ط

“අල්ලාහුමිම ඉන්නා නස්තර්නුක වහස්ත:ශිර:ක වනු: මිනුබික වහතවක්කලු අලෙහික වනුස්නි අලෙහිකල් හයිර්. වහස්කුර්ක වලානක්සුර:ක වහන්ලු වහත්ර:කුමන් සල්ස්ර:ක. අල්ලාහුමිම ඉයිකාක න:මුදු වලක නුසල්ලි වහස්ස්දු වලුලෙහික නස්ආ වහන්ශිදු වහර්ස් රත්මකුක වහන්මා අකාබක ඉන්න අකාබක බිල් කුස්ආරි මුල් හික්.”

“යා අල්ලාත්. අපි ඔබේ ආධාරය පතන්නෙමු, ඔබෙන් සමාව අයදීන්නෙමු. අපි ඔබේ ආධාරය පතන්නෙමු, ඔබෙන් සමාව අයදීන්නෙමු. ඔබ කෙරෙහි වීශ්වාසය තබන්නෙමු. ඉස්තරම්ම අයුරින් ඔබට ප්‍රශංසා කරන්නෙමු. ඔබට කුති පුදුන්නෙමු. අප කිසි විටෙක ඔබ කෙරෙහි ශුභාමකුරන් ලෙසින්

නොහැසිරෙන්නෙහි. ඔබට අභිකරු වන්නටුන්ගෙන් ඇත් වන්නෙහි. ධා අල්ලාහ් අප ඔබ පමණක් නමැදින්නෙහි. ඔබට ශීර්ෂ ප්‍රනාමය කරන්නෙහි. ඔබ දෙසට හැරී ඔබටම සේවය කරන්නෙහි. අප ඔබේ අනුකම්පාව බලාපොරොත්තු වෙමු, ඔබේ දුඛවම ගැන බයට පත්වී සිටින්නෙහි. ඇත්ත වශයෙන්ම, වීජ්වය නොකරන්නට ඔබේ දුඛවම ලැබෙනු ඇත.”

ඉහත දැක්වෙන දුඛාව වීත්ර නැමැදිමෙහි උසුරිය යුතුයයි සමහර උලාමරුවන් නිර්දේශ කරති. ඇත්ත වශයෙන්ම මෙය හිතට කාර්යදායක සුඵ දුඛාවක් බැවින් එය උසුරිය හැකිය. එහෙත් මෙය මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි වසල්ලුම් වහන්සේ විසින් සිටි කුණුතයෙහි උසුරු ලැබූ දුඛාවක් නොවේ.

මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි වසල්ලුම් වහන්සේ විසින් වීත්ර සලාතයෙහි කුණුතයෙහි මෙන්ම සෙසු සලාතයන්හි උසුරු ලැබූ තවත් දුඛාවන් ඇත. කෙනෙකුට මෙකී දුඛාවන් සිසල්ලක්ම එකට හෝ ඉන් එකක් පමණක් හෝ වෙනත් දුඛාවන් සමඟින් හෝ උසුරිය හැකිය.

පුම්ආ සලාතය (සිකුරාදා නැමැදිම)

පුම්ආ සලාතයට සහභාගිවීමේ වැදගත්කම

ඉස්ලාම් දහමෙහි පුම්ආ සලාතයට හිමිව ඇත්තේ වැදගත් ස්ථානයකි. එය සදාචාරාත්මක, සමාජමය හා දේශපාලනමය වටිනාකමකින් යුක්ත වූවකි. කාන්තාවන්, ළමුන්, දාසයන්, මත්පලව සිටින රෝගීන් හා සංචාරයෙහි යෙදී සිටින්නන් හැර අන් සියළුම මුස්ලිම්වරුන්ට මෙම සලාතය ඉටු කිරීම අනිවාර්ය කරවුත්තක්වේ. ඉහතින් දක්වා ඇති අයට හැකිනම් පුම්ආ සලාතය ඉටු කළ හැකි නමුත් එය ඔවුන්ට අනිවාර්ය නොවේ. සාධාරණ හේතුවක් නොමැතිව පුම්ආ සලාතය අත්හැරි අයට මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි වසල්ලුම් වහන්සේ විසින් අවවාද කොට ඇත.

අබදුල්ලාන් බන් මසුද් (රලු) තුමා රාච්ඡා කරණ හදිසයක් අනුව මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අෂලෙහි උසල්ලම් වහන්සේ විසින්, සාධාරණ හේතුවක් නොමැතිව ජුම්ආ සලාතයට සහභාගි නොවී සිටින අය ගැන මෙසේ පවසා ඇත :-

”නැමදුම මෙහෙයවීම සදහා යම් අයෙකු පත්කොට, ජුම්ආ සලාතයට සහභාගි නොවී සිටින අයගේ නිවෙස්වලට ගොස් එහි නිරාසියක් සිටියදී එම ගෙවල්වලට මගේ අතින්ම ගිනි තැබීමට මටයිතේ”

(මුස්ලිම්, අහමද්)

තවත් හදිසයක මෙසේ දැක්වේ :-

”නොකඩවා ජුම්ආ සලාතයක් තුනකට සහභාගි නොවී සිටින පුද්ගලයාගේ හදවතට අල්ලාහ්තආලා වීසින් මුද්‍රා තබනු ඇත ”
(අහමද්, තිච්චිද්, අබු දාමුද්)

ජුම්ආ සලාතය සදහා පිරිසිදුවීමේ වැදගත්කම

ජුම්ආ සලාතය සදහා පූර්වශාල ස්ථානයකට අතිරිශාල මුස්ලිම් ජන සමූහයක් එකරාගිටන බැවින් ඔවුන්ගේ කායික පිරිසිදුකම ගැන ඉස්ලාමය දැඩි අවධානයක් යොමු කරයි. මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අෂලෙහි උසල්ලම් වහන්සේ විසින් මෙසේ පවසා ඇත :-

”සිකුරාදා දිනයෙහි දිගනා සිරුර පිරිසිදු කර ගන්නා බැහිමතා තෙල්ගා සුරුදු ගල්ලා පිරිසිදු ඇඳුමින් සැරසී මධ්‍යහන දහවලට පෙර දේවස්ථානය වෙත ගොස් සෙසු අයට හිරිහැර නොවනාකාරයට, කලබල ගතියෙන් තොරව හිඳගනී. ඊළඟට ඔහු හැකි තරමක් අනිවාරණ නොවන සලාතයන් ඉටු කරයි. අනතුරුව

නිතඛව සාමධානව කුත්ඛා දේශනාවට සවන් දෙමින් සිටී. එසේ කළහොත් එම සිකුරාදා දිනයේ සිට ඊළඟ සිකුරාදා දිනය දක්වා වූ කාලය තුළ ඔහු අතින් සිදුවූ පාපයන්ට සමාව ලැබෙනු ඇත.”

(බුහාරි)

ජුම්භා සලාතය සඳහා කල්වේලා ඇතිව දේවස්ථානයට යාමේ වැදගත්කම

සිකුරාදා දිනයෙහි කල්වේලා ඇතුළු දේවස්ථානයට යාම සඳහා සූදානම් වීමෙන් බොහෝ යහ ප්‍රතිඵල ලැබේ. අබු හුරෙයිරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම්* වචන්සේ මෙසේ වදාරා ඇත :-

” සිකුරාදා දිනයන්හි මලාඉකාරුවා දේවස්ථාන දොරටුවෙහි රැඳී සිට ජුම්මා සලාතය සඳහා පැමිණෙන අයගේ නම් ඔවුන් පැමිණෙන පිලිවෙල අනුව සටහන් කර ගනී. පළමුවෙන් දේවස්ථානයට පිටියෙන කණ්ඩායමට ඔවුරෙකු කුර්බාන් දීමෙන් ලැබෙන ප්‍රමාණයේ පින ද, ඊළඟට පැමිණෙන කණ්ඩායමට බැටළුවෙකු කුර්බාන් දීමෙන් ලැබෙන පිනද ඊළඟට පැමිණෙන කණ්ඩායම්වලට කුකුලෙකු, කුර්බාන් දීමෙන් ලැබෙන පිනද යානදී වශයෙන් එක් එක් ශ්‍රේණියේ පින් ලැබේ. ඉමාම්වරයා කුත්ඛා දේශනා සඳහා පැමිණෙන තෙක් මලාඉකාරුවා මස්පිදයට පැමිණෙන අයගේ නම් සටහන් කරයි. අනතුරුව මලාඉකාරුවා ඔවුන්ගේ සටහන් පුස්තකයන් වසා කුත්ඛා දේශනාවට සවන්දීම සඳහා හිඳ ගනී.”

(බුහාරි, මුස්ලිම්)

ජුම්භාර්ට පෙර නැමදුම

ජුම්භා සලාතය සඳහා මස්පිදයට යන අදහසට හිරු මුදුන් වී බැසීමට ආරම්භ කිරීමෙන් පසුව කුත්ඛා දේශනා සඳහා ඉමාම්වරයා පැමිණෙන තෙක් කැමති තරම් නඟ්ල සලාතය ඉටු කළ හැකිය. කෙසේ වුවද ඔහු විසින් යටත් පිරිසෙයින් සුන්නත් රක්ආත් දෙකක්වත් ඉටු කළ යුතුය.

කුත්බා දේශනයට සවන් දීම

කුත්බා දේශනයට ආරම්භවීමත් සමඟ සිංහලදේශනා නිශ්ශබ්දව එයට සවන්දී සිටිය යුතුය. ඉමාම්වරයා කුත්බා දේශනය පවත්වමින් සිටින අවස්ථාවෙහි යමෙක් මස්පිදියට පැමිණියහොත් ඔහු කුත්බා දේශනයට සවන්දීම සඳහා හිඳ ගැනීමට පෙර නිශ්ශබ්ද රක්ෂාකරණය දෙකක් ඉටු කළ යුතුය. ජාබ් (රල) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි *සල්ලුලාහු අලෙහි ටසල්ලම්* වහන්සේ මෙසේ ඔදාරා ඇත :-

”ඉමාම්වරයා කුත්බා දේශනය පවත්වමින් සිටින විට යමෙක් මස්පිදියට ඇතුළු වූයේ නම් ඔහු විසින් දීර්ඝ නොකර රක්ෂණ දෙකක් ඉටු කළ යුතු ය.”

(මුස්ලිම්)

ජාබ් (රල) තුමා වාර්තා කරන තවත් හදිසක අනුව දිනක් මුහම්මද් නබි *සල්ලුලාහු අලෙහි ටසල්ලම්* වහන්සේ කුත්බා දේශනය පවත්වමින් සිටින අවස්ථාවෙහි එක් අයෙක් ජුම්ආ සලාතය සඳහා මස්පිදියට පැමිණියේය. එවිට නබි *සල්ලුලාහු අලෙහි ටසල්ලම්* වහන්සේ ඔහුගෙන් ”ඔබ සලාතය ඉටු කළාද?” යනුවෙන් විමසූ විට ඔහු ”නැත” යනුවෙන් පිලිතුරු දුන්නේය. එවිට නබි *සල්ලුලාහු අලෙහි ටසල්ලම්* වහන්සේ ඔහු අමතා ”එසේ නම් නැගිටි සලාතය ඉටු කරනු” යයි කියා සිටියහ.

(බුහාරි, මුස්ලිම්, අබු දාවූද්, තීර්මිද්)

ඉමාම්වරයා කුත්බා දේශනය පවත්වමින් සිටින අවස්ථාවෙහි මස්පිදියට පැමිණෙන බොහෝ අය හිඳගෙන කුත්බාවට සවන් දෙමින් සිටීම අතට දැක්වීම ලැබෙන යුගම දර්ශනයකි. ඉමාම්වරයා සිට දේශනය නිම කළ පසු ප්‍රමාදවී පැමිණි අයට රක්ෂාත් 2ක් හෝ 4ක් ඉටු කිරීමට කල්වේලා දෙයි. ඊට පසුව

ඉමාම්වරයා ජ්‍යෙෂ්ඨ සලාතය ආරම්භ කිරීමට පෙරාතුව අරාබි බසින් කෙටි කුත්බා දේශනයක් පවත්වයි.

ඉමාම්වරයා කුත්බා දේශනය පවත්වමින් සිටින විට යමෙක් ධුන්නත් රක්අත් දෙකක් ඉටු කිරීම දකින සමහර කෝෆයට පත්වෙයි. නැමදුම ඉටු කරන්නා ඉමාම්වරයාට ගරු කිරීමක් නොකරන්නේ යයි ඔවුන් සිතයි. මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අසලෙහි වසල්ලම්* වහන්සේගේ ආදර්ශය දෙස බලන විට මෙය දුර්වලතාවයකි. මෙම ආකල්පය ඉහත දක්වා ඇති සහ පහත දැක්වෙන හදිසයන්ට පටහැනිය. අබි කතාදා (රලි) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අසලෙහි වසල්ලම්* වහන්සේ මෙසේ වදාලන :-

”ඔබලාගෙන් යමෙක් මස්පිදුයකට ඇතුල් වුවහොත් ඔහු රක්ආත් දෙකක් ඉටු නොකර හිඳගත නොසූතුය.”
(බුහාරි, මුස්ලිම්)

ඉහත දැක්වෙන හදිසයන් මගින් මෙහි ඉහත සදහන් කළ දුර්වලතාව බිඳ හෙලනු ලබයි. අල්ලාත් කෙරෙහි බිය බැඟියෙන් පසුවන, මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අසලෙහි වසල්ලම්* වහන්සේගේ හදිසයන්ට හා ධුන්නාවන්ට ගරු කරන ඉමාම්වරුන් සහ උලමාවරුන් මෙම සාධකය ක්‍රියාව නතර කළ යුතු අතර යමෙක් රක්ආත් දෙකක් ඉටු කරනු දැකීමෙන් කෝපයට පත්විය නොසූතුය.

ජ්‍යෙෂ්ඨ සලාතය

ජ්‍යෙෂ්ඨ සලාතය ඉර්බ රක්ආතයන් දෙකකින් සුක්තවේ. යමෙකුට ප්‍රමාද වී මස්පිදුයට පැමිණීමේ හේතුවෙන් ජමාඅතය සමඟ එක් රක්ආතයක් පමණක් ඉටු කිරීමට ලැබුණේ නම් ඔහු දෙවන රක්ආතය තනිව ඉටු කළ යුතුය. කෙනෙක්

අධික ලෙස ප්‍රමාද වී මත්භීද්‍රයට පැමිණීමේ හේතුවෙන් ඔහුට ජුරීමා සලාතය සම්පූර්ණයෙන් මඟහැරී ගියහොත් ඔහු විසින් ලුණ්ඵ සලාතය වශයෙන් අර්ථ රක්ෂාත් 4ක් ඉටුකළ යුතුය. ජුරීමා සලාතය ලුණ්ඵ සලාතය වෙනුවට ඉටුකරන්නාවූ නැමදුමකි. එහෙත් ජුරීමා සලාතයෙහිදී ඉමාම්වරයා විසින් ශබ්ද නගා කිරීමේ උසුඵය යුතු ය.

ජුරීමා සලාතයෙන් පසුව ඉටු කරන නැමදුම්

පිලිගත් හදිසයන් අනුව මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි වසල්ලුම් වහන්සේ ජුරීමා සලාතයෙන් පසුව සිටිතක් වශයෙන් සුන්නත් රක්ෂාතයන් දෙකක් ඉටුකර ඇත. එහෙත් සමහර සහාබුවරුන් ජුරීමා සලාතයෙන් පසුව සුන්නත් රක්ෂාතයන් 4ක් හෝ 6ක් ඉටු කර ඇත.

ඉබ්න් උමර් (රලු) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි වසල්ලුම් වහන්සේ ජුරීමා සලාතයෙන් පසුව රක්ෂාතයන් දෙකක් සලාතය ඉටුකර ඇත්තේ ආපසු නීටසට ගොස්ය.

(බුහාරි, මුස්ලිම්)

අබු හුරෙයිරා (රලු) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි වසල්ලුම් වහන්සේ මෙසේ වදාරා ඇත :-

”ඔබලාගෙන් යමෙක් ජුරීමා සලාතයෙන් පසුව සලාතයක් ඉටු කරන්නේ නම් ඔහු විසින් රක්ෂාත් 4ක් ඉටුකළ යුතු ය.”

(මුස්ලිම්)

අතා මෙසේ වාර්තා කරයි :-

අබ්දුල්ලාත් ඉබ්න් උමර් (රලි) තුමා යම් අවස්ථාවක මක්කාවෙහි ජුමීආ සලාතය ඉටු කරනු ලැබුවහොත් ඔහු ජුමීආ සලාතයෙන් පසුව මදක් ඉදිරියට ගොස් තව රක්ෆාත් 4ක් ඉටු කරයි. එතුමා මදිනාවෙහි ජුමීආ සලාතය ඉටු කළහොත් ජුමීආ සලාතයෙන් පසුව නිරිසට යන තෙක් මස්ජිදයෙහි සලාතය ඉටු නොකරයි. නිරිසට ගොස් එතුමා රක්ෆාත් 2ක් ඉටු කරයි. ජුමීආ සලාතයෙන් පසුව මස්ජිදයෙහි සලාතය ඉටු නොකළේ මන්දැයි ප්‍රශ්න කළ විට එතුමාගේ පිලිතුර වූයේ එය මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේගේ සිරිතක් අනුගමනය කිරීම බවයි.

මෙම හදිසයන්ගෙන් පැහැදිලි වන්නේ ජුමීආ සලාතයෙන් පසුව කෙනෙකුට ඇති ඉබ ප්‍රස්තා සහ හැකියාව අනුව රක්ෆාත් 2ක්, 4ක් හෝ 6ක් ඉටු ක්ල හැකි බවය. රක්ෆාත් 2ක් ඉටු කිරීම මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේගේ සිරිතක් වූ බැවින් එසේ රක්ෆාත් 2ක් ඉටු කරන කෙනෙකුට දොස් පැවරීම වැරදිය.

රිද් සලාතය

රිද් සලාතය ඉටුකරන ස්ථානය

රිද් සලාතය පිටිවනියක්, කාන්තාරයක් වැනි වලිමහන් ස්ථානයක ඉටු කළ යුතු ය. සුදුසු වලිමහන් ස්ථානයක් සොයාගත නොහැකිවුවහොත් හෝ පොළොව තෙත්වී තිබෙනම් එය මස්පිදුක හෝ වියාල ශාලාවක ඉටු කළ හැකිය.

(අබු දාවූද්)

රිද් සලාතය ඉටු කරන වේලාව

රිද් සලාතය ඉටු කළ යුත්තේ හිරු පැහැදිලිවම සනීපයට ඉහලින් පවතින අවස්ථාවේදීය.

රිද් සලාතයට අයත් රක්ෂාත් ගණන

රිද් සලාතය රක්ෂාත් දෙකකින් සමන්විත වේ. රිද් සලාතයට පෙර හෝ පසුව නිශ්චල සලාතයක් නොමැත. තවද රිද් සලාතයට ඉකාමත් හෝ අල් අZයාත් නොමැත.

ඉබන් අබිබාස (රලු) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි:-

මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ ඉද් සලාතය සදහා රක්ෂාත් දෙකක් පමණක් ඉටු කළ බවට සැකයක් නැත. රිද් සලාතයට පෙර හෝ ඉන් පසුව උන්වහන්සේ කිසිදු රක්ෂාතයක් ඉටු නොකළහ.

(බුහාරි, මුස්ලිම්)

රිද් සලාතය ඉටු කරණ පිළිවෙල

සාමාන්‍ය සලාතයක රක්ෂාත් 2ක් ඉටු කරන ආකාරයට රිද් සලාතයේ රක්ෂාත් දෙකද ඉටු කළ යුතු වනාහර වෙනසකට ඇත්තේ පළමුවන රක්ෂාතයේදී හත්වරක් තක්බිර් කීමත් දෙවන රක්ෂාතයේදී පස්වරක් තක්බිර් කීමත්ය. සෑම අතිරේක තක්බිරයක් සමහම තක්බිර් ත:රිමාහිදී මෙන් දෙඅත් උරහිස මට්ටමට එසවිය යුතු ය. සිරාත් (පාරායනය) උසුරීමට පෙර අතිරේක තක්බිරයන් පියලිලක්ම කිරි යුතු ය.

කතිර් බන් අබ්දුල්ලාත් සිය පියා සහ පියාගේත් පියා උපුටා දක්වමින් වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම්* වහන්සේ රිද් සලාතයෙහි සිරාත් පාරායනය පෙර පුරම රක්ෂාතයින්දී තක්බිර් 7 වරක්ද දෙවන රක්ෂාතයින්දී තක්බිර් 5 වරක් ද කියා ඇත.

(කිර්මිද්, ඉබන් මාජාන්, දාරම්)

රිද් සලාතය කුත්බාර්ට පෙරාතුට ඉටු කිරීම

ජආර් බන් මුහම්මද් (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි :-

”නිසැකයෙන්ම මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම්* වහන්සේද අබුබකර් (රලි) තුමාද උමර් (රලි) තුමාද රිද් සහ වැසි සදහා වූ සලාතයේ පළමුවන රක්ෂාතයෙහි අතිරේක තක්බිර් 7 ද රිද් සහ වැසි සදහා වූ සලාතයේ දෙවන රක්ෂාතයෙහි අතිරේක තක්බිර් 5 ද පාරායනය කළහ. මුහම්මද් නබි *සල්ලල්ලාහු අලෙහි වසල්ලම්* වහන්සේ කුත්බා දේශනය හඬනනා පැවැත්වූ අතර එම දේශනයට පෙරාතුට රිද් සලාතය ඉටු කළහ.

(හාෂි)

ජනාධිපතිවරයාගේ (අරමුණු සලකා)

මුස්ලිම්වරයෙකු මරණයට පත් වුවහොත් සෙසු මුස්ලිම්වරුන් ඔහු වෙනුවෙන් ජනාධිපතිවරයාට ඉටු කිරීම අනිවාර්ය යුතුකමක් වන්නේය. මුස්ලිම් පුරාණ අතීතයේ එම යුතුකම ඉටු කරනු නොලැබුවහොත් එම මුස්ලිම් පුරාණයේ අල්ලාහ්ගේ ඉදිරියේ පාපිණිවිලියක් වශයෙන් සලකනු ලැබේ. පුරාණයේ කිහිප දෙනෙකු විසින් මෙම ජනාධිපතිවරයාට ඉටු කරනු ලැබුවහොත් මුස්ලිම් පුරාණයේ අල්ලාහ්ගේ උදහසින් බේරෙන අතර එම සලකායට සහකාරීවූ අයට පමණක් ඒ වෙනුවෙන් සහ ප්‍රතිඵල ලැබේ.

මුස්ලිම්වරුන් නම් සල්ලාහ්ගේ අනෙකුත් වස්තූන් වලින් වඩාත් වැදගත් කරනු ලබන මුස්ලිම්වරුන්ට අරමුණු උත්සවවලට සහකාරීවීම අවධාරණය කොට දීර්ඝයෙන්ම ඇත. එබැවින් සෑම මුස්ලිම් පිරිමියෙක්ම මිනිසා නැතැත්තා වෙනුවෙන් එම වගකීම ඉටු කිරීමට සෑම උත්සාහයක්ම දැරිය යුතු ය.

1. වැඩිදෙනෙක්ම සහ ප්‍රතිඵල ලැබීම සඳහා ජනාධිපතිවරයාට ඉටු කළ යුතු ය. සමූහයක් කිහිපයක් වශයෙන් ද මෙය ඉටු කළ හැක. එවන් අවස්ථාවන්හි එක් එක් සමූහය වෙන් වෙන් අයගේ මෙහෙයවීම යටතේ සලකාය ඉටු කළ යුතුවේ.
2. ජනාධිපතිවරයාට එළඹෙන්නේ ඉටු කළ යුතු අතර වැස්ස හෝ අයහපත් කාලගුණය හෝ වෙනත් හේතුවක් උඩ මෙම සලකාය මස්ජිදයක හෝ ශාලාවක ඉටු කළ හැකිය.

3. ජනාසා සලාතය ඉටු කරීමේදී:-

මාත දේහය පිරිමියකුගේ නම් ඉමාම්වරයා දේහයේ හිස සහ උරහිස් පෙදෙසට කෙලින් සිටගත යුතු අතර මාත දේහය ස්ත්‍රීයකගේ නම් ඉමාම්වරයා දේහය මැද කොටසට කෙලින් සිටගත යුතු ය.

4. ජනාසා සලාතයේ ඇති වෙනස්කම්

ජනාසා සලාතය යෙසු සලාතයන්ගෙන් මදක් වෙනස් වන්නේ මෙහි රුකුල කිරීම, සජදා කිරීම සහ තදාහුද් හිදීම නොමැති බැවිනි. මෙම සලාතය ඉටු කිරීම සඳහා නිශ්චිත වේලාවක් නොමැත. මෙය ඉටු කළ යුත්තේ සිටගත් ඉරියව්වෙන් පමණි. සාමාන්‍ය සලාතයන්ට බලපාන පිරිසිදුකාරය, කිඛලාවට මුහුණලා සිටීම, යුත්තා ඇඳුම් ආදියෙහි කිසිදු වෙනසක් නොකෙරේ.

5. ජනාසා සලාතය ඉටු කිරීමේ පිලිවෙල

(අ) යෙසු සලාතයන්හිදී මෙන් කිඛලාවට මුහුණලා සිටීම අවශ්‍ය

කොන්දේසියකි. ඉමාම්වරයා විසින් ඔහු පසුපසින් සලාතය ඉටු කරන අයට ජෙලි කෙලින් තබා ගන්නා ලෙසට උපදෙස් දිය යුතු ය. ජෙලි ඔත්තේ ගණනක් තිබෙනම් එයින් වඩා යහ පුට්ටල ලැබේ.

(ආ) යෙසු සලාතයන්හිදී මෙන් ජනාසා සලාතයෙහිදී නිසියක් තබා ගැනීම (සිතෙහි වේතනාව ඇතිකර ගැනීම) අවශ්‍යය. මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අශ්ලෙහි ටසල්ලුම් වහන්සේ හෝ උන්වහන්සේගේ සහායවරුන් විසින් නිසියතය ශබ්ද නභා උසුරනු නොලැබූ බැවින් අපද මෙම සලාතය ආරම්භ කිරීමට පෙර නිසියතය සිතේ ඇතිකර ගත යුතුය.

(ඇ) පුරම තක්බිරය හෙරත් තක්බිර තත්වීම

ජනාතා සලාතය තක්බිර 4 කින් සමන්විතවේ. පළමුවන තක්බිරය කැඳින්නන්ගේ තක්බිර තත්වීමා යනුවෙනි. ඉමාම්වරයා "අල්ලාහු අක්බිර" යයි කියමින් ඇතිලි කන්පෙති දෙකට විහිදෙන සේ දෙඅත් උරහිස් මට්ටමට ඔසවන විට පසුපසින් ඔහු අනුගමනය කරමින් සලාතය ඉටු කරන පිරිසද එසේ කරති. ඊළඟට ඉමාම්වරයා එමී අතට උඩින් දකුණු අත තබා දෙඅත් පසුව මත බැඳ ගනී.

(ඈ) ආරම්භක දුආට

ඊළඟට ආතිකා සූරතය උසුරීමට පෙර සාමාන්‍ය සලාතයන්හි පළමුවන රක්ආතයේ උසුරීම සඳහා නිර්දේශිත දුආවන්ගෙන් එකක් උසුරිය කැඟිය. උදාහරණයක් වශයෙන් පහත දැක්වෙන දුආට හෝ වෙනත් දුආවක් උසුරිය කැඟිය:-

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ إِلَّا عَزَّكَ ط

"සුබ්හානකල්ලාහුමිම වබිහමිදික වතබාරකස්ලුක වතආලා ජද්දුක වලාඉලාහ කසිරුක"

"යා අල්ලාහ්! ඔබට උත්කාෂ්ඨත්වය හිමිවේවා! යා අල්ලාහ්, සකල ප්‍රශංසා හිමිවන්නේ ඔබටමයැ, ඔබේ නාමය පරිශුද්ධය, ඔබේ මහේශාඛ්‍යතාවය අති උදාරය, ඔබ හැර නැමදුම් සඳහා සුදුසු වූ අන් කිසිවෙක් නොමැත"

සමහර ධර්මාචාර්යවරුන් ජනාතා සලාතයෙහි ආරම්භක දුආවක් උසුරීම නිර්දේශ නොකරති. එහෙත් යම් දුආවක් උසුරීම වඩාත් හොඳය. යමෙක් දුආවක් උසුරීම නොකළහොත් එයින් ඔහුගේ සලාතයට හානියක් නොවේ. මුස්ලිම් ධර්මාචාර්යවරුන් විසින් මෙම වාර්තා දෙකම අනුගමනය කරති.

(ඉ) සලාතය ඉටු කරන පුද්ගලයා ඊලඟට මෙසේ උසුරිය සතු ය:-

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ٥
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٥

”අඋඳු බිල්ලාහි මිනෂයෙකු නිර්-උපිථි බිස්මිල්ලා නිර්-උත්මා නිර්-උහිථි”
 ඊලඟට ආතිකා සුරතය උසුරිය සතුය.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢﴾
 مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٣﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
 ﴿٤﴾ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٥﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
 غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

”අල්හමදු ලිල්ලාහි උබ්බිල්ලා අලමිත්. අර් උත්මා නිර් උහිථි. මාලිකි යථිඳ්දිත්
ඉයියාක නැබුදු උ ඉයියාක නස්තරිත් ඉහිදිත්ස් සිරාතල්ලුස් මුස්තාකිථි
සිරාතල්ලුහින අත් අමිත අලෙහිථි හයිථිල් මැලුබ් අලෙහිථි උලල්ලාල්ලිත්
අමිත්”

”සිංච පුංසා, චීෂ්චයේ මැඳුම්කරුචා උන අල්ලාත් සතුචේ. ඔහු දයාලුඳු මහා
 කාරුණිකයාණෝය, පුතිඋල දෙන දිනඳෙහි අධිඋහිඳ. ඔබම නමදිමු. ඔබෙන්
 උමණක් උදච් ඉල්ලමු. අඋ යහමහට යොමු කරනු මැනව. (උය) ඔබ චිසිත්
 කරුණා දයාඋ පෙන්ඳු අය හිඳ මාර්ගයයි. ඔබේ උදහසට ලක්ඳුඋත් හිඳ මහ
 හෝ නොමහ හිඳ අඋඋඋත්ගේ මාර්ගය නොචේ.”

අැතැමි අය ජනායා සලාතයෙහි ආතිකා සුරතය නොඋසුරිමි. උහෙත් ආතිකා
 සුරතය උසුරනු නොලබන කිසිදු සලාතයක් උලංගු නොඋන බට මුහම්මද් නබි
 සල්ලල්ලාහු අලෙහි උසල්ලම් උහත්සේ උදාරා අැහි බැචිත් මීනැම උර්ගයක
 සලාතයක් උලංගුචිම පිණිඳ ආතිකා සුරතය උසුරිම අතැඋඋසචේ.

තලසා බන් අබ්දුල්ලා බන් අපුෂ් (රලි) ටාර්තා කරන අන්දමට එතුමා අබ්දුල්ලා බන් අබ්බාස් (රලි) පසුපස සිට ජනාසා සලාතය ඉටුකල අතර එහිදී අබ්බාස් තුමා ශබ්ද නසා ආතිසා සුරතය උසුරා ඇත. අනතුරුව එතුමා මෙසේද පවසා ඇත :-

”මා මෙය හඬනසා ටාරායනය කළේ එය මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලේ ටහන්සේගේ සුන්නාර්ක් බවට මබව දැන්වීම සදහාය.”

(බුහාරි)

ජනාසාසා සලාතයෙහිද ආතිසා සුරතය උසුරීම අවශ්‍ය වන බව මෙම හදිසයෙන් මප්සුවේ

6. සුරාර්ක් උසුරීම

ආතිසා සුරතයෙන් පසුව අල්කුර්ආනයෙන් තවත් සුරාර්ක් හෝ ඡේදයක් උසුරිය හැක. එහෙත් එය අනිවාර්ණ නොවේ.

7. දෙවන තක්බිරය

ර්ලුහට ඉමාම්වරයා දෙවන තක්බිරය කීව යුතුය. පසුපස සිට සලාතය ඉටු කරන ජන සමූහයද එය අනුගමනය කළ යුතු ය. එහෙත් උරහිස තෙක් දෙඅත් එයවීම අවශ්‍ය නොවේ. යමෙක් එසේ මසවනු ලැබුවහොත් එහි වරදක් නැත. මහා උලමාරුන් හා ධම්මාචාර්යවරුන් විසින් මෙම ක්‍රම දෙකම අනුගමනය කරති.

8. දෙවන තක්බිරයෙන් පසුව

ජනාසා සලාතය ඉටු කරන තැනැත්තා දෙවන තක්බිරයෙන් පසුව සිතීන් දාරාද් උසුරිය යුතුය. සාමාන්‍ය සලාතයේ තමාහුද්හි උසුරනු ලබන දාරාද් උසුරීම වඩා හොඳය.

9. තුන්වන තක්බිරය

ර්ලහව ඉමාම්වරයා විසින් තුන්වන තක්බිරය කීව යුතු අතර පසු පස සිට සලාතය ඉටු කරන ජන සමූහය එය අනුගමනය කළ යුතු ය. දැන් සෑම අදෙක්ම මීට හිට අය වෙනුවෙන් ධාඤා කළ යුතු ය. එසේ නැතහොත් ඉමාම්වරයා ශබ්ද නඟා පුර්වතා කරණ වීට පසුපස සිටින පිරිස ”ආමීන්” යයි කීව යුතු ය. මීටහිට අයගේ යහපත තකා දුආවත් රාශියක්ම උසුරිය හැකිය. එයින් සමහරක් පහත දැක්වේ.

10. ජනාතා දුආව

(අ) අබු හුරෙයිරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුකම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙලහි වසල්ලම් වහන්සේ මුස්ලිමෙකුගේ ජනාතා සලාතය ඉටු කිරීමේ දී පහත දැක්වෙන දුආව උසුරා ඇත :-

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَعَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَأُنثَانَا. اللَّهُمَّ
مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَيَّ الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَيَّ الْإِيمَانَ اللَّهُمَّ لَا
تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تَقْتُلْنَا بَعْدَهُ. (مسلم)

*”අල්ලාහුමිමත්තිර්ලි හයියිනා වමයියිතිනා, වෂාහිදිනා වහාඉබිනා, වසතිරිනා,
වකබිරිනා, වඋන්සනා, අල්ලාහුමිම මන් අත්සයිතකු මිත්නා අඅත්සයිති අලල
ඉස්ලාම් වමන් තවජ්ජෙයිතකු මිත්නා අතවජ්ජකු අලල ර්මාන්. අල්ලාහුමිම ලා
තත්රිමිනා අජ්රකු වලාතජ්තින්නා බ:දකු”*
(අත්මද්, අබුදාදුද්, හිර්මිද්, ඉබ්නමාජාත්)

”යා අල්ලාහ් තරමක් ජීවතුන් අතර සිටින්නාදුරු, මියගොස් සිටින්නාදුරු අපේ ජන සමූහයට සමාජ දෙනු මැනව. මෙහි පැමිණ සිටින්නාදුරු, පැමිණ නොසිටින්නාදුරු, අයට සමාජ දෙනු මැනව. අපේ තරුණ වියේ පසුවන අයටද මහළු වියට පත්වී සිටින අයටද, පුරුෂයින්ට හා ස්ත්‍රීන්ටද සමාජ දෙනු මැනව. යා අල්ලාහ් අප අතරින් තරදුරුවත් ජීවතුන් අතර තමා ගැනීමට ඔබ අදහස් කරන අයට ඉස්ලාමය අනුව ජීවත්වීමට සලස්වනු මැනව. අප අතරින් මරණයට පත්වීය යුතුයයි ඔබ අදහස් කරන අයට අවල වේශවශයෙන් යුක්තව මරණය වැලඳ ගැනීමට සලස්වනු මැනව. යා අල්ලාහ් ඔබ විසින් ප්‍රදානය කරන්නාදුරු යන දෙයින් අපට අඩුවක් නොකරනු මැනව. අපට මරණයෙන් පසු කිසිදු හිත්තා (වද වේදනාවන්) වීදීමට නොසලස්වනු මැනව.”

(ෆ) අපුරුෂ ඔන් මාලික් (වල) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි වසල්ලුම් වහන්සේ ජනාතා සලාතයක් ඉටු කරන අවස්ථාවක පහත සඳහන් දුආට උසුරනු එතුමාට ඇයි ඇත.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَاغْفِرْ عَنْهُ وَعَافِهِ وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ وَاغْسِلْهُ
بِالْمَاءِ وَالْتَّلْجِ وَالْبَرْدِ وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنْقَى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ
وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ وَأَدْخِلْهُ
الْجَنَّةَ وَقِهِ فِتْنَةَ الْقَبْرِ وَعَذَابَ النَّارِ ط . (مسلم).

”අල්ලාහුමිම:හිම වල වර්තමාන ව:සුඅන්ත වආහිති වඅක්විමි නුසලන වටසසිඋ
ලද්හලන, වන්සිලන බිලමාඉ වන්තලුපි වලබර්දි, වන්කකිති මිනලකතාතා කමා
සුනක්කත් තවුබුල අබිසව මිනද්දනසි, වඅබ්දිලන දැරන් කසිරන් මන් දැවිති, ව

*අන්ලන් හයිරන්මින් අන්ලිහි ටසව්ජන් හයිරන් මින් සව්සිහි, ටඅද්හිල්ලුල්
ජන්නත ටකිහි ශිත්නතල් කබීරී ටඅතාබන්නාර්”*

(මුස්ලිම්)

”යා අල්ලාහ්, ඔහුට සමාච දෙනු මැනව, ඔහුට අනුකම්පාව දක්වනු මැනව, ඔහුට
ආරක්ෂාව සලස්වනු මැනව, ඔහුට මනරම් ස්ථානයක් සහ ඉඩකඩ ඇති
නිරවහසක් ලබා දෙනු මැනව, ජලයෙන් හා හිමවලින් ඔහුගේ ආපසන් සෝදා
හරිනු මැනව, කිලිටු වී ඇති හුදු වස්තුවක් සෝදා පවිත්‍ර කරන්නාවූ ආකාරයට
ඔහු පිවිතුරු තත්වයට පත් කරනු මැනව, වර්තමානයෙහි ඔහුට තිබෙන්නාවූ
නිරවසව වඩා හොඳ නිරවසව ඔහුට ලබා දෙනු මැනව, දැනට ඇති පවුලට වඩා
හොඳ පවුලක් ඔහුට ලබා දෙනු මැනව, දැනට සිටින්නාවූ බිරිඳට වඩා වැඩි
ශුභාසහපත්කම්වලින් හුත් බිරිඳක් ඔහුට ලබාදෙනු මැනව. ඔහුට ස්වර්ගයට
ඇතුල්වීමේ භාග්‍යය හිමිකර දෙනු මැනව. කවුරුගේ (මිනිසුන්ගේ) වේදනාවෙන්ද
නිරයේ දඬුවමින් ද ඔහු ආරක්ෂා කරනු මැනව.”

(ඇ) අබු හුරේයිරා (රලී) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහම්මද් නබි

සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් ටහත්සේ මෙසේ දුආ පුරවනාකර ඇත:-

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبُّهَا وَأَنْتَ خَلَقْتَهَا وَأَنْتَ رَزَقْتَهَا وَأَنْتَ هَدَيْتَهَا لِلْإِسْلَامِ وَأَنْتَ
قَبَضْتَ رُوحَهَا وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِسِرِّهَا وَعَلَانِيَتِهَا جُنَّا شَفَعَاءَ فَأَغْفِرْ لَهُ ذَنْبَهُ ۝ ط .

(أبو داود . أحمد)

*”අල්ලාහුමිම අන්ත ටබිබුහා, ටඅන්ත හලක්තහා, ටඅන්ත රසක්තහා, ටඅන්ත
හදෙයිතහාලිල් ඉස්ලාම්, ටඅන්ත කබල්ත රාහහා, ටඅන්ත ඇලු බසිර්විහා
ටඅලානියිසහිහා, පි:නා ෂෂෂාඅ, ශස්සිර් ලහු සන්බහු”*

(අබු දාවුද්, අස්මද්)

”යා අල්ලාගත් ඔහුගේ අධිකාරියාණන් ඔබය, ඔහු මවනු ලැබුවේ ඔබ විසින්මය, ඔහු ඉස්ලාමය දෙසට යොමු කරනු ලැබුවේ ඔබ විසින්මය, ඔබ විසින් ඔහුගේ ආත්මය කැඳවා ඇත, ඔහුගේ රහස්‍ය වෛෂයික වර්තන ශ්‍රියාවන්ද හොඳාකාරයට දැන සිටින්නේ ඔබය. ඔහුට සමාව දෙන මෙන් අයද සිටින්නන් වශයෙන් අප මෙහි පැමිණ සිටින්නෙමු”

ඉහත දක්වා ඇති හදිසයන්ගෙන් අපට පැහැදිලි වන්නේ ඒවා වාර්තා කර ඇති සකබාටරාන් සිට දෙනාවම මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අෂලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ ජනාතා සලාතයෙහි දුආවන් උසුරනු ඇයි ඇති බවයි. මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අෂලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ විසින් ජනාතා සලාතය ඉටුකළ බව හෝ යටත් පිරිසෙයින් වහිදී ශබ්ද නභා දුආවන් උසුරනු ලැබූ බව හෝ මෙයින් ඔප්පුවේ. වෘථවත් ජනාතා සලාතයෙහිදී ඉමාම්වරයා ශබ්ද නභා දුආවන් උසුරීම ගැන කිසිදු විරෝධතාවයක් දැක්විය නොහැකිය.

මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අෂලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ විසින් උසුරනු ලැබූ තවත් දුආවන් වෙනත් හදිස් මුත්වවල දැක්වේ. මෙම දුආවන් සියල්ලක්ම එකට හෝ වසින් තෝරා වසිනෙක හෝ උසුරිය හැකිය. මෙම දුආවන් සමඟ එකී දුආවන්ද උසුරිය හැකි නමුත් මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අෂලෙහි වසල්ලම් වහන්සේ විසින් අනුමත කරනු ලැබූ දුආවන් උසුරීම වඩා හොඳය.

11. ජනාතා සලාතය අරසන් කිරීම (4 වන තක්බරය)

මිලහට ඉමාම්වරයා හතරවන තක්බරය කියන විට පසුපස සිට සලාතය ඉටු කරන පිරිසද එය අනුගමනය කළ යුතුය. ඊලඟට ඉමාම්වරයා ”අස්සලාමු අලෙයිකුම් වරන්මතුල්ලාහ්” යයි කියමින් පලමුව හිට දකුණු පැත්තටද ඊලඟට වම් පැත්තටද හැරවිය යුතු අතර පසුපස සිටින අයද එසේම කළ යුතු ය.

සැලකිය යුතුයි

ජනාධිපතිවරයාගේ සලකා බැලීමට පත්ව ඇති උසුරු ගැන සමහරු අවධානයෙන් කියා සිටින නමුත් එම අදහස තහවුරු කිරීම සඳහා කිසිදු හදිසකින් අපට සොයා ගැනීමට නොහැකි විය. ජනාධිපතිවරයාගේ මතය වී ඇත්තේ මධ්‍යම අග වෙනුවෙන් උසුරු යුතු උපායන් සියල්ලක්ම 3 වන තත්වයෙන් පසුව උසුරුමට නැතිවන අයුරින්ය. මුහුම්ද නම් සලලලලලල අලලලලලල වනන්සේගේ සහ සහායවන්නන්ගේ පිලිගත් වාරික වීඩියෝ ක්‍රමය මෙය වේ.

ගමනක් ගමන් කිරීමේදී සලකා බැලිය යුතු කිරීම

ඉස්ලාමය ප්‍රායෝගිකව ජීවන ක්‍රමයකි. එබැවින් අනුගාමිකයින්ට මුහුණ පෑමට සිදුවන දුෂ්කර අවස්ථාවන් ගැනද එම සැලකිල්ලක් දැක්විය. එවන් අවස්ථාවන්හි යම් යම් පහසුකම් සැලසීමට අල්ලාහ් තආලා විධිවිධාන සලස්වා ඇත. ගමනක් යාමේදී සලකා බැලිය යුතු කිරීමටද දෛනික සලකා බැලිය යුතු කිරීමටද පහසුකම් සලසා ඇත.

1. කස්රා සලකා බැලිය (කෙටි කළ සලකා බැලිය)

මුස්ලිම්වරුන් දීර්ඝ ගමනක යෙදී සිටින විට ලහර, අසර සහ ඉෂා පර්චංක් අත් දෙකක් බැගින් කෙටිකර ඉවුරකු හැකිය. එහෙත් අපර් (සුබ්හ්) සහ මහර්බ් කස්රා (කෙටි) කළ නොහැකිය.

2. කස්ථා (කෙටි කළ) සලාතය ඉටු කිරීම වඩාත් ගහපත් ප්‍රතිඵල ගෙන

දෙන්නේය.

දීර්ඝ ගමනක යෙදී සිටින අවස්ථාවෙහි කස්ථා සලාතය ඉටු කිරීම වඩාත් ඵලදායීය. මුහුම්පද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ මෙසේ වදාරා ඇත :-

”මෙය අල්ලාහ්තආලා විසින් ඔබලාට ප්‍රදානය කර ඇත්තා වූ හිමිණියකි.
එබැවින් එය භක්ති විදීම යහපතයි”
(මුස්ලිම්)

3. සලාතයන් ඒකාබද්ධ කිරීම

ගමනක යෙදී සිටින අයෙකු ලුහර් සහ අස්ථර් සලාතයෙන් දෙක ඒකාබද්ධ කොට එකට ලුහර් හෝ අස්ථර් වේලාවෙහි ඉටුකළ හැක. එවිටදෙන්නම මන්රිබ් සහ ඉෂා යන සලාත් දෙකද ඒකාබද්ධ කොට මන්රිබ් හෝ ඉෂා වේලාවේදී ඉටු කළ හැක.

ඉබන් අබ්බාස් (රලී) තුමා වාර්තා කරන අන්දමට මුහුම්පද් නබි සල්ලුල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ දීර්ඝ ගමනක යෙදී සිටින විට ලුහර් සහ අස්ථර් එමෙන්ම මන්රිබ් සහ ඉෂාද ඒකාබද්ධ කොට ඉටු කළහ.

(බුහාරි)

මුද්‍රාපිට (රල) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි. මුහුම්මද් නමි සල්ලල්ලාහු අලෙහි රසල්ලම් වනන්සේ තබුක් යුද්ධය සදහා යමින් සිටියේය. යම් ස්වභාවයක කදුදුරුලාගෙන සිට හිරු බැසීමේ පියවර ආරම්භ වීමෙන් පසුව ගමන පිටත්වන්නේ නම් උන්වහන්සේ ලුහර් සහ අසර් නැමදුම් එක්කොට ලුහර් වේලාවෙහිද, හිරු බැසීම ආරම්භ වීමට පෙරාතුව ගමන පිටත්වන්නේ නම් ලුහර් සලාතය ප්‍රමාදකොට අසර් සමඟ එකතුකර අසර්වේලාවෙහිද, ගමන පිටත්වන විට හිරු බැස ඇත්නම් මහරිබ් සහ ඉෂා එක්කොට මහරිබ් වේලාවෙහිද, පිටත්වීමට බලාපොරොත්තුවන වේලාවට හිරු බැස නොමැතිනම් මහරිබ් සලාතය ප්‍රමාදකොට ඉෂා සලාතයන් සමඟ එකතුකර ඉෂා වේලාවෙහිද ඉටු කළහ.

(අබුදාවුද්, තිර්මිද්)

මෙම හදිසයන් ඉතාමත් පැහැදිලිය. ගමනක යෙදෙන විට සලාතයන් ඒකාබද්ධ කිරීම මුහුම්මද් නමි සල්ලල්ලාහු අලෙහි රසල්ලම් වනන්සේගේ සාමාන්‍ය සිටිතක්වූ බව මේ අනුව මප්සුවේ. එහෙත් සමහරු ගමනක යෙදෙන විට පවා සලාතයන් ඒකාබද්ධ කිරීම නොකරයි. එහෙත් මෙය විශ්වාස කරන්නවුන් විසින් කාතඤ්චර්වකට බාරගත යුතු අල්ලාත්තආලාගේ ප්‍රදානයයි.

4. සලාතය කෙටි කළ යුත්තේ සහ ඒකාබද්ධ කළ යුත්තේ කවර අවස්ථාවන්හිද?

කස්රු සහ ජමීරු සහනය ලබා ගැනීම සදහා යෙදෙන ගමනේ දුර ප්‍රමාණය සහ ගතවන වේලාව කොපමණද යන්න විසදා ගත යුතුය.

(අ) යන්තා බන් සයිද් මෙසේ වාර්තා කරයි :-

කයරු සලාතය ඉටු කළ හැක්කේ කරර අවස්ථාවකදීදැයි මම අනන්ධ බන් මාලික් (ඊ) තුමාගෙන් විමසුවෙමි. එයට පිළිතුරු වශයෙන් අනන්ධ (ඊ) තුමා කියා සිටියේ මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අෂලුහි ටසල්ලුම් වහන්සේ සැතපුම් තුනක ගමනක් ගිය අවස්ථාවන්හි කයරු සලාතය ඉටුකළ බවයි.

(ආ) අබු සහිද් (ඊ) තුමා වාර්තා කරන අන්දම :-

මුහම්මද් නබි සල්ලුල්ලාහු අෂලුහි ටසල්ලුම් වහන්සේ ආර්කාත් එකක එනම් සැතපුම් තුනක පමණක් ගමනක් ගිය අවස්ථාවන්හි කයරු සලාතය ඉටු කළහ. (තල්කිස් ඉබින් හජර්)

මෙම හදිසයන් අනුව යමෙක් සිට නිරවේ සිට සැතපුම් තුනක ගමනක් යන්නේ නම් කයරු සලාතයද එමෙන්ම ඒකාබද්ධ සලාතයද ඉටුකළ හැකිය. මෙය කයරු සලාතය සඳහා අවශ්‍ය වූ අවම දුර ප්‍රමාණය වේ. එහෙත් අවම දුර ප්‍රමාණය ගැන විවිධ මතයන් ඉදිරිපත්වී ඇත. ඒ අනුව එය සැතපුම් 9 ක්, 48 ක් හෝ එක් දිනක් ගතවන ගමනක් විය හැකිය. අපේ මතය අනුව, මුළු සමාරය විසින්ම පිළිගනු ලබන අවම දුර ප්‍රමාණය සැතපුම් තුනක්වේ.

5. ගමන සඳහා වැඩවන කාලය

කෙනෙක් ගමනක් ගොස් සිටින අවස්ථාවකදී ඒ සඳහා සහි, මාස හෝ වසර ගණනක් ගතවුවද එම කාලය තුළදී කයරු සලාතයද ඒකාබද්ධ සලාතයද ඉටුකළ හැකිය. ගමනේ අරමුණ ඉටුකර ගැනීම සඳහා යම් ස්ථානයක දිගු කලක් රැඳී සිටියත් ඔහුට සලාතය කෙටිකර හෝ ඒකාබද්ධ කර ඉටු කිරීමට

අරසරය ඇත. එහෙත් නිශ්චිත දින ගණනක් නතර වී සිටින බවට තීරණය කර ගෙන සිටින්නේ නම් සලාතය කෙටිකර හා ඒකාබද්ධ කර ඉටු කිරීමට අරසරය පිළිබඳ මතභේදයක් පවතී. එය දින 4, 10, 17 සහ 18 යනුවෙන් විවිධ අදහස් දක්වා ඇත.

හදිසයන් ඉතාමත් සැලකිලිමත්ව අධ්‍යයනය කළ අතට එළඹීමට හැකිවූ නිගමනය නම් යම් අයෙක් නිශ්චිත ස්ථානයක තාවකාලික වශයෙන් නතර වී සිටින්නේ නම් ඔහු ගමනක යෙදී සිටින මහියෙකු වශයෙන් සැලකිය හැකිය. එවන් අයෙකුට කස්රූ හා ඒකාබද්ධ සලාතයන් ඉටු කිරීම සඳහා වූ දින ගණන සීමා රහිතය.

6. ගමනක යෙදී සිටින විට ඉටු කරන නිදහස් සලාතය

මුහම්මද් නබි *සල්ලුලාහු අලෙහි වසල්ලම්* වහන්සේ ගමනක් යන සෑම අවස්ථාවකදීම විත්ථ සලාතය ඉටු කළ අතර ජර්ථ සලාතයේ සුන්නත් රක්ෆාත් 2ක් ඉටු කිරීමද අවධාරනය කළහ. එබැවින්, විශ්වාසකරන්නවුන් විසින් ගමනක යෙදී සිටින අවස්ථාවකදී මෙම සලාතයන් ඉටු කළ යුතුය.

වෙනත් නිදහස් සහ සුන්නත් සලාතයන් පිළිබඳ තත්ත්වය කුමක්ද?

පහත දැක්වෙන හදිසිය මගින් ඉහත දැක්වෙන පැනටව පිලිතුරු සැපයේ :-

හඝස් ඛන් අයිම් මෙයේ වාර්තා කරයි.

මම දිනයක් අබ්දුල්ලාහ් ඛන් උමර් (රලි) තුමා සමඟ මක්කාවට ගියෙමි. එසේ යමින් සිටියදී එතුමා අපේ මුහර් සලාතය මෙහෙයවා රක්ෆාත් දෙකක් ඉටු

කළේය. අනතුරුව එතුමා ගොස් සිය කුඩාරමෙහි හිඳ ගත්තේය. එවිට පිරිසක් සලාතය ඉටු කරනු දැක එතුමා ඔටුන් කුමක් කරන්නේදැයි මගෙන් විමසුවේය. ඔටුන් නිශ්චල සලාතය ඉටු කරන්නේ යයි මම කීවෙමි. එවිට එ තුමා මෙසේ පැවසුවේය. "මම නිශ්චල සලාතය ඉටු කළ හැකිනම් මම සම්පූර්ණ ජර්ඵ සලාතය ඉටු කරනවා නොවේද?" එසේ පවසා තවදුරටත් මෙසේ කීවේය. "මම මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ සමඟ ගමනක් ගියෙමි. එම ගමන යමින් සිටියදී උන්වහන්සේ රක්ෆාත් දෙකකට වැඩියෙන් ඉටු නොකළේය. පසුව මම අබු බකර්, උමර් සහ උස්මාන් (රලි) තුමන් සමඟද ගියෙමි. එතුමන්ලාද මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේ කළ ආකාරයටම සලාතය ඉටු කළහ. මුහම්මද් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහි ටසල්ලම් වහන්සේගෙන් ඔබට ඇත්තේ හොඳ ආදර්ශයයි.

(මුහාරි)

ඇතැම් සහබාචරුන් ගමනක් යන විට නිශ්චල සලාතය ඉටු කළ බවට වෙනත් හදිසයන් ඇත. ගමනක් යමින් සිටියදී නිශ්චල සලාතය ඉටු නොකරන්නේ නම් ඊට හොඳය. එහෙත් යම් ස්ථානයක නතර වී සිටියදී කල්වේලා ඇත්නම් එය ඉටු කළ හැකි ය.

OUR PUBLICATIONS

<u>S/NO.</u>	<u>NAME OF PUBLICATION / LANGUAGES .</u>
01	Saraab Fi-Iraan English
02	Al-Fathiha Thafseer English
03	Muslim Nursery Rhymes English
04	Islaamic Jurisprudence for the patient Arabic / English
05	Islaam at a Glance English, Sinhalese
06	Extracts of Hadeeth English
07	A critical look at the theory of Evolution Sinhalese
08	The Ruling on the celebration of Meelaad English
09	Ramadaan English
10	Come! Let us recite Mawlood Tamil
11	Khuz Aqeedathuka Sinhalese, English
12	Fundamentals of Islaam English, Sinhalese, Tamil
13	Kithaab Al-Thouheed Sinhalese
14	Al-Qur'aan 5 Chapters Sinhalese
15	The General Prescripts of Belief in Al-Qur'aan and As-Sunnaah Sinhalese
16	Life After death Sinhalese
17	A guide to prayer in Islaam Sinhalese

N.B. SERIAL NUMBERS 01 TO 09 WERE DISTRIBUTED FREE OF CHARGE AND ARE PRESENTLY OUT OF PRINT. MANY MORE VALUABLE BOOKS ARE UNDER PROCESS. Sinhalese and Tamil translations of this book are presently under process.

Type setting and Graphic arts at Islaamic Da'wah Society of Sri Lanka, 32A 1/1 Bhathiya Mawatha, Dehiwela, Sri Lanka.